



meg. Ebben a minőségében ismeretterjesztő előadásokat tartott a vidéken. Később az intézet bpesti központjába került, majd 1919. a kisczardapárt titkárául hívták meg. A párt szervezésében nagy érdemeket szerzett. Az egységspárt megalakulásakor annak igazgatójává választották. 1926. a biharkeresztesi kerület képviselője lett.

**Takács Gyula** (kisjókai, vitéz), gazdasági felügyelő, szül. Bátorkeszin, 1891 szept. 3. Középiskoláit Esztergomban, a gazdasági akadémiát Kassán és Magyaróváron végezte. 1913. állami szolgálatba lépett. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített s a III. oszt. katonai érdemkereszt, ezüst és bronz Signum Laudis, a kieszüst vitézségi érem, a Károly-csapattereszt és a német hadi emlékérem adományozásában részesült. Háború után az aradmegyei gazdasági felügyelőségénél, majd a földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági osztályában teljesített szolgálatot. 1924. a Magyar. Kir. Burgonyatermelési Hivatal vezetésével bízták meg. Több mezőgazdasági szakmunkát írt.

**Takács István** (kisjókai), orvos, egyetemi tanársegéd, szül. Esztergom, 1889. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait a bpesti tud. egyetemen végezte, ahol orvostudori oklevelet szerzett. A háború alatt a harcstéren szolgált és megkapta a koronás arany érdemkeresztet, az ezüst és bronz Signum Laudis a kardokkal. A bpesti egyetemen tanársegéddé képesítették, később pedig a *Charité Poliklinika* főorvosává nevezték ki.

**Takács János** (tibai), festőművész, szül. Tápiószentmárton, 1879 márc. 29. Középiskoláit Balassagyarmaton, a tanítóképzőt Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után a hajduszoboszlói polg. isk. tanára lett, később a hatvani, majd az újpesti polg. iskolához helyezték át. 1906. először állította ki képeit a Nemzeti Szalonban és azóta csaknem minden tárlaton szerepel. 1914. mint hadapród bevonult katonai szolgálatra és a 30. honv. gv. ezr. hadifestőjévé nevezték ki. 1918. tart. főhadnagyi rangban, mint rokkant szerelt le. Mint polg. isk. tanárt nyugdíjazták és azóta kizárólag festéssel foglalkozik. Jelentős sikereket ért el tanulmányfejeivel, utcarészleteivel és budai tájképeivel. Mint portréfestő is széles körben ismert. A pozsonyi teológia részére *Baltin püspök*, a Ludovika részére *Zigler altábornagy* portréját festette meg. A magyar-lengyel egyesület részére T. festette meg *Bem tábornok* képét.

**Takács László**, községi főjegyző, szül. Pécel, 1886 febr. 6. Középiskoláit és a jegyzői tanfolyamot Bpsten végezte. A háború alatt harctéri szolgálatot teljesített és a III. oszt. kat. érdemkeresztet, a Signum Laudis és a Károly-csapatteresztet kapta meg. 1919. Pécel község főjegyzőjévé választották meg. A *Népművelési Bizottság* és a *Levente Egyesület* megalakítása, a *Stefánia Szövetség* helyi

védőintézetének megszervezése és az áll. polg. iskola felállítására a *Péceli Hitelszövetkezet* igazgatósági, a *Hangya Szövetkezet* ig. tagja, a *Testnevelési Bizottság*, a *Levente Egyesület*, az *Önkéntes Tüzoltó Testület* elnöke, a *Stefánia Szövetség* igazgatója. A *Pécel* c. lap kiadója.

**Takács Menyhért**, prépost-prelátus, a püspöki pileolus és cappa magna viselésének jogával felruházott megvív apát, a Szent István-rend középkeresztjének tulajdonosa, szül. Sátoraljaújhely, 1861 szept. 3. Középiskolai tanulmányainak végezte után belépett a jászóvári premontrei kanonokrendbe, ahol teológiai tanulmányainak befejeztével, 1884. pappá szentelték. Tanári oklevelet a kolozsvári egyetemen szerzett. Tanári működését Rozsnyón kezdte, majd Kassán 1898. igazg. lett. 1900. utódlási joggal prépost-prelátussá avatták. Sokat tett a rendi gimnáziumok fejlesztéséért. A rendet mintagazdálkodással virágzóvá tette. Budapesten 1902. *Norbertinum* néven hittudományi és tanárképző főiskolát alapított a rendi fiatalság továbbképzésére. A T. alkotó energiáját hirdeti a gödöllői premontrei rendház, gimnázium és 250 férőhelyes internátus alapítása. A tudományos irodalomban is kitűnt. Nevezetesebb művei: *A római elegikusok*, *Az eleusisi mysteriumok*, *A rómaiak nevelése*, *A régi rómaiak játéka*, *Mi a bölcsélet*, stb. Szakcikkei és értekezései a tudományos folyóiratokban jelennek meg.

**Takács Mihály**, plébános, szül. Szarvas, 1868. Középiskoláit szülővárosában, teológiai tanulmányait Vácot végezte. Pappá szentelése után 8 évig mint káplán működött és a szentszéki ülnöki címet nyerte el. 1913 óta Nagykőrös plébánosa. 1925. prelátussá nevezték ki. A *Hitbuzgalmi Egyesület* elnöke, kerületi esperes.

**Takács Zoltán** (felvinci), múzeumi igazg., szül. Nagysomkút, 1880 ápr. 7. Művészettörténeti és festészeti tanulmányainak befejezése után az *Orsz. Képtár*, majd a Szépm. Múz. szolgálatába állott. Nevéhez fűződik a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum felállítására (1919), melynek igazgatója lett. Pályája kezdetén leginkább a grafikai művészeteket és a régi német művészetet tanulmányozta s Dürerről magyar nyelven életrajzot írt. Csakhamar áttért Kelet-Ázsia művészetének és a népvándorláskori művészet keleti vonatkozásainak tanulmányozására. Évek hosszú során át működött mint művészeti kritikus a *Der Cicerone* folyóiratnál és a *Pester Lloyd*-nál. Keleti művészeti tanulmányainak nagy része német és angol nyelven, idegen folyóiratokban jelent meg. (Chinesische Kunst bei den Hunnen, Early Chinese writing as a Source of Chinese Landscape Painting, Chinesisch-Lunnische Kunstformen, Some Irano-Hellenistic and Sino-Hunnic Art

Forms, Urchinesisches in der Chinesischen Kunst stb.). A Barát-Eber-Takács-féle Művészettörténetben megírta *Kelet* cím alatt, a keleti művészetekről szóló részt. Résztvett a *Kőrösi Csoma-Társaság* és a *Magyar Nippon-Társaság* alapításában. Több külföldi tudományos társaság levelező tagja.

**Tamás** Alajos, ferencrendi házfőnök, szül. Csávoly, 1858. Tanulmányait Kalocsán végezte és 1874. a Ferencrendbe lépett. Pappá szentelése után a rend filozófiai és teológiai tanára, 1891. Dunaföldváron házfőnök és az intézet filozófiai igazgatója lett. 1896. rendfőnökké választották és 1897. mint általános tanácsos a római központban működött. 1900—1912. ismét mint rendfőnök tevékenykedett és egy évi káplánoskodás után Szatmáron házfőnök és plébános lett. 1918—1925-ig terjedő időben háromszor választották tartományfőnökké és 1925. bajai házfőnökké. 1928 óta a budai ferencrendi ház főnöke. Tevékeny részt vett a rend reformálásában.

**Tamás** Ernő, író és hírlapíró, szül. Bortfa, 1892 máj. 1. Tanulmányainak befejezése után 1912. hírlapírói pályafutását a *Magyarországnál* kezdte. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített és leszerelése után a *Pesti Napló* és a *Magyarország* munkatársa volt. 1924 óta a *Pesti Hírlap* belső munkatársa. Riportokat, színházi kritikákat és színes cikkeket ír. Versei a *Hét* és más szépirodalmi lapok hasábjain jelentek meg. Önálló kötetei: *Elmult csodák* (versek), *Szédületben az Élet* (novellák), *Idegen istenek* és *Nem lehet örülni* (versek).

**Tamásy** Géza, orvos, szül. Debrecen, 1887 dec. 22. Középkiskoláit szülővárosában, egyet. tanulmányait Bpsten végezte. Oklevele nék megszerzése után a bpesti II. sz. belklinikán folytatott gyakorlatot; közben szabadságideje alatt a „Cunard Line” társaságnál mint hajóorvos működött. 1913. Németországban természettudományi tanulmányokat folytatott. A háború alatt mint tart. főorvos harctéri szolgálatot teljesített. 1917. Debrecen városa tisztí orvosává választotta. Orvosi és természettudományi értekezései a szakfolyóiratokban és két önálló munkája jelent meg. A debreceni *Csokonai Körnek* alapító, a *Petőfi Társaság* pártoló tagja.

**Tamásy** József, a FAKSZ igazgatója, szül. Szombathely, 1886. A középkiskola elvégzése után a berlini, majd a bpesti egyetemen tanult, ahol jogi és államtudományi doktorátust szerzett. Külföldi tanulmányutat tett és hazajövet a keresk. minisztérium kötelekébe lépett. Itt soronkívül s.-fogalmazóvá nevezték ki. Később a törvényelőkészítő osztályba került, ahol több fontos törvény szerkesztésében vett részt. A háború kitörésekor a háborús gazdasági ügyek intézésére alakult osztály vezetését vette át. Később az *Orsz. Közélemezési Hivatalban*, az ipari élelmezési osztály vezetője, majd közéletm. korm.

biztos lett. 1922. keresztény nemzeti programmal a bpest-környéki kerület képviselője lett. Mandátumát az országgyűlésen is megtartotta. 1927. kinevezték a FAKSZ igazgatójává és mandátumáról lemondott. A tisztviselői státusrendezést a kormány T. tervezete alapján hajtotta végre.

**Tamásy** László (nemes), ügyvéd, szül. Budapest, 1895 ápr. 2. Tanulmányait szülővárosában, Németországban és Svájcban végezte. A budapesti egyetemen 1916. jog- és államtudori, később ügyvédi oklevelet szerzett kitüntetéssel. A háborút mint tart. huszárhadnagy szolgálata végig és a Hoher deutscher Ritterorden-t kapta meg. A leszerelés után egyideig családi birtokán gazdálkodott, majd 1923. ügyvédi gyakorlatot kezdett. 1927. Polónyi Dezsővel társult. 1925 óta Libéria-állam alkonzula és ezen révén több magyar iparcikk számára teremtetett ott piacot. A jogi szakirodalom elismert munkása, cikkei a napilapok hasábjain is megjelennek.

**Tamásy** Miklós, festőművész és scenikus, szül. Debrecen, 1881 márc. 21. Középkiskolai tanulmányait Debrecenben és Bpsten végezte. Az Iparművészeti Iskola és a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt. 1906. a Nemzeti Szalon tárlatán szerepelt. 1907. a firenzei és müncheni kiállításokon szerepelt. 1908. Londonban miniatűrjeivel aranyérmert nyert. Erőteljesebb kompozíciói: *Krisztus levétele*, *Családi kör*. Portraitjei közül Shvoy Lajos székesfehérvári püspök, Tabody Tibor máltai lovag stb. nevezetesebbek. Csendéletképei közül a legismertebb: *Borjúhús*. 1916. a san-franciscoi nemzetközi kiállításon *Japáni figurák* c. képével nyert díjat. 1929. ünnepelte munkásságának 25 éves évfordulóját, mint az állami színházak scenikai főfelügyelője. Több filmgyárnak volt scenikai főnöke. Számos képe van Bpest székesfőváros birtokában.

**Tancsik** Mihály, festőművész, grafikus, szül. Bpest, 1901 szept. 2. Középkiskoláit, az iparrajziskolát és az iparművészeti iskolát a fővárosban végezte, majd Bécsben folytatott tanulmányokat. Hazatérése után a budapesti Iparművészeti Iskola grafikával egybekötött könyv- és bőrmunkaosztályának vezető tanársegéde lett. A bőrmunka- és könyvdíszítés technikájára az újabb nemzedék egész seregét tanította. Grafikában főképp a speciális díszoklevelek tervezésében, a bőrmunkában pedig a díszalbumok készítésében tűnik ki. Horthy Miklós kormányzó és Bethlen István gróf miniszterelnök részére készült díszalbumokat T. készítette.

**Tánczos** Gábor, v. külügyminiszter, ny. lovassági tábornok, szül. Bpest, 1872 jan. 22. Tanulmányait Kismartonban, Märisch-Weisskirchenben, majd a bécsújhelyi katonai akadémián végezte, mint a 13. huszárezred hadnagya, a hadiiskola növendéke

volt. 1907—09. Belgrádban teljesített szolgálatot, mint katonai attasé. A Balkán-háború alatt a görög főhadiszállásra nyert beosztást. 1914. ezredessé nevezték ki és a 10. hegyidandár parancsnoka lett. Mint katonai meghatalmazott, egy évig volt beosztva Szófiában. A háborús esztendő alatt teljesített szolgálatainak elismeréséül megkapta a hadiékítményes II. o. vaskoronarendet és a Lipót-rend lovagkeresztjét a kardokkal, valamint számos más kitüntetést. A Károlyi-kormány vezérőrnagyi rangban nyugdíjazta, majd a Friedrich-kormányban külügyminiszter lett. 1920. újból tényleges katonai szolgálatba lépett, 1921. atábornaggyá nevezték ki. 1926. nyugalmoba vonult, amikor is lovassági tábornokká nevezték ki és az I. o. magyar érdemkeresztet kapta meg. 1923 óta a Népszövetség előtt a magyar kormány képviselőjében több ízben szerepelt és különösen a fegyverkezések csökkentése, valamint korlátozása, nemkülönben a gázháború megakadályozásának kérdéseivel foglalkozik sikeresen. 1928. az emlékezetes hidasnémeti fegyvercsempészség ügyében, mint a magyar kormány képviselője eredményesen járt el.

**Tankovich** János, malomtulajdonos, országgyűlési képviselő, szül. Bószénfa, 1869. Elemi iskoláit Simonfán végezte és mivel szegénysorsú szülei tovább taníttatni nem tudták, ipari pályára lépett. A molnármesterséget tanulta ki és több évi molnárszegédi működés után, visszatért Simonfára. 1900. Kaposvárott megalapította a Gizella-gőzmalmot és egyszersmind bekapcsolódott Kaposvár közeletébe is. 1906 óta Kaposvár képviselőtestületének tagja. 1907. pedig városi tanácsnokká választották meg. 1912 óta Somogy megye törv.-hat. bizottságának, 1915 óta pedig a közigazg. bizottságnak is tagja. Élénk közigazdasági működést is fejt ki, a Kiszgaza és Kisiparos Takarékpénztár vezérigazgatói pozícióját tölti be. Különböző fővárosi és vidéki lapokban számos politikai, közigazdasági és ipari vonatkozású cikke jelent meg. Néhai nagyatádi Szabó István egyik legtevékenyebb munkatársa és legbizalmasabb barátja volt s a kiszgadzapárt megszervezésében hathatósan közreműködött. Az első és második nemzetgyűlésen, valamint az új országgyűlésbe a kaposmérői kerület választotta képviselőjévé, kiszgadzapárti programmal.

**Tantos** Ferenc, tb. kanonok, szül. Tolnán, 1869 júl. 13. Középiskoláit és teológiai tanulmányait Kalocsán végezte. Eleinte különböző vidéki városokban mint káplán működött és 1912 óta a kalocsai nagy szeminárium gondnoka. 1924. tb. kanonokká és szentszéki bíróvá nevezték ki. A kalocsai *Rózsafüzérekészítő Háziipar* és az *Árpádnymoda* megalapítója. A város közéletében tevékeny részt vesz, képviselőtestületi tag.

**Tarányi** Ferenc, főispán, szül. Pusztaszentlászló (Zala m.), 1878. Középiskoláit Budapesten végezte. Jogi tanulmányait a bécsi, lipcei és genfi egyetemeken folytatta, majd a magyaróvári Gazd. Akadémiát végezte. A bpesti tud. egyetemen jogi doktorátust szerzett. Tanulmányainak befejezése óta vidéki birtokán gazdálkodik. Zala vármegye törv.-hat. bizottságának 1906 óta tagja. A Zalamegyei munkapártnak éveken át alelnöke volt. A háború kitérésekor harctéri szolgálatra jelentkezett és a 6. honv. huszárezreddel Przemyslben harcolt. A város elesetével T. is fogságba esett. Mint fogoly Asztrakánban és Szibériában több, mint 3 évet töltött, ahonnan 1918. elején megszökött és háromhavi bolyongás után 1918. áprilisában hazatért. A proletárdiktatúra ellen nagy agitációt fejtett ki és a csabrendeki ellenforradalomban résztvett. Az első nemzetgyűlésen a zalaszentgróti kerületet képviselte ker. nemzeti egyesüléspárti programmal. Később a pártból kilépett és a disszidensekhez csatlakozott. A második nemzetgyűlési választások alkalmával, mint egységespárti képviselőt, régi kerülete választotta meg. Jelenleg a zalavármegyei *Gazd. Egyesületnek* alelnöke és a vármegye közíg. bizottságának tagja. Vas vármegye főispánja.

**Tardos-Krenner** Viktor, festőművész, drámaíró, szül. Budapest, 1866 aug. 4. Festőművészeti tanulmányait Bpsten végezte, melynek befejezése után főként freskófestéssel foglalkozott. T. festette a Vígyszínház, a pannonhalmi mill. emlék, az Országház ebédlője és a gyöngyösi templom freskóit. *Megzavart fűrdés* c. olajfestményével nagy sikert aratott. A Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

**Tarján** Vilmos r.-t. igazg., szül. Bpest, 1881. Fiatalon került az újságírói pályára. 1903. az akkori *Magyarság*, majd a *Friss Ujság*, *Magyar Hírlap* és később, 1920-ig *Az Est* rendőri rovatvezetője volt. Szenzációs és izgalmas rendőri riportjaival az újságírásnak eddig nem kultivált formáját teremtette meg. A háború alatt harctéri tudósításokat írt. Hosszú ideig igazgatója volt az *Otthon Írók és Hírlapírók Körének*. A hírlapírói pályáját elhagyva, a *New-York kávéház* r.-t. igazgatója lett. A *Kávésipartestület* társelnökévé választotta.

**Tarlós** György, nyug. h. államtitkár, szül. Nagykanizsa, 1861 ápr. 24. Tanulmányainak befejezése után 1882. a posta kötelékébe lépett. 1909. postatanácsos, 1913. főtanácsos, 1917. igazgató, 1918. pedig posta és távirda-főigazgató lett. Az 1914. év májusában a kereskedelmi minisztériumba osztották be, ahonnan a háború alatt az egész ország posta- és távirdaforgalmi ügyeit irányította. Kiváló és hozzáértő munkásságának elismeréséül a III. o. vaskoronarenddel tüntették ki. 1924. négy évtizedes szol-

gálat után, h. államtitkári rangban nyugalomba vonult.

**Tarnay** Endre, nyug. Máv. főfelügyelő, szül. Mezőtúr, 1865 jan. 11. Középiskoláit Losoncon és Miskolcon végezte. 1882. a MÁV. szolgálatába lépett és fokozatos előléptetések után 1921. mint főfelügyelő vonult nyugalomba. Közben elvégezte a bpesti elektrotechnikai tanfolyamot és 1916. a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntették ki. A Községi Közéletnek tevékeny munkása. A *Községi Hitelszövetkezet* elnöke, a ref. egyház főgondnoka, egyházmegyei tanácsbíró. A polg. iskola felügyelőbizottságának elnöke. Minden jótékonyági mozgalomban résztvesz és az egyházi, valamint az iskolai épületek felszerelése túlnyomóan T. áldozatkészségét dicséri.

**Tárnok** János, ny. p. ü. tanácsos, szül. Budapest, 1876 jan. 20. Középiskoláit Budapesten végezte és 1897. közszolgálatba lépett. 1917. pénzügyi tanácsossá nevezték ki. 1920. Újpestre nyugalomba vonult és itt fejt ki értékes társadalmi tevékenységet. A *Stefánia Szövetség* gondnoka, a *Zeneművelő Egyesület* ellenőre.

**Tary** Jenő, a bpesti kir. ítélőtábla s. hivatali igazgatója, szül. Szeged, 1881 márc. 31. Tanulmányait Szegeden végezte és a közszolgálatát 1899. mint díjnok a szegedi kir. tvszéken kezdte meg. 1905. az eperjesi tvszék segédhivatalába került, majd hasonló minőségben Kassán is teljesített szolgálatot, ahol élénk szerepet vitt az ottani társadalmi életben. több patronázs- és társadalmi egyesület vezető tagja volt. A cseh megszállás következtében menekülni volt kénytelen és mint segédhivatali főtiszt a budapesti kir. ítélőtáblánál nyert beosztást, ahol 1923. igazgatói rangra emelték.

**Tasnády Szüts** András, ny. államtitkár, szül. Tiszavárkony, 1868 okt. 8. Középiskoláit Debrecenben végezte, majd jogot hallgatott. Tanulmányainak befejeztével nagyobb külföldi útra ment. Pályáját a Mávnál kezdte. Nem mindennapi szervezőképessége csakhamar feltűnt és rövid idő után a keresk. minisztériumba rendelték. Itt gyorsan haladt előre és hamarosan min. osztálytanácsos, majd miniszteri tanácsos lett. 1919. államtitkári rangot kapott és kinevezték a Máv. elnökhelyettesévé. 1927. nyugalomba vonult és ügyv. alelnöke lett az I. B. U. Sz.-nak, amely vezetése alatt az egész országra kiterjedő, hatalmas vállalatok fejlődött. T. Sz. élénk részt vesz a gazdasági és társadalmi életben, amelynek egyik legkiemelkedőbb egyénisége. Mint a *Magyar Mozgóképzőszínház Engedélyesek Orsz. Egyesületének* és több más szakmai egyesületnek elnöke, a magyar filmszakma mozgalmában vezető szerepet tölt be. Számos magyar kitüntetés, többek között a III. oszt. vaskoronarend és a III. o. polg. érdemkereszt tulajdonosa.

**Tass** Antal, csillagász, szül. Temesrékás, 1876 ápr. 14. Elvégezte a műegyetemet, majd a mennyiségtan-fizikai szakon tanári oklevelet szerzett. 1899. a Konkoly-alapítványú asztrofizikai obszervatóriumba került, mint asszisztens. 1904. obszervátorrá, 1913. c. aligazgatóvá, 1919. aligazgatóvá, 1923. pedig igazgatóvá nevezték ki. A cseh megszállás elől az Ógyallán lévő intézet műszereinek nagy részét megmentette és Bpestre hozta. Később a Svábhegyen kapott új hajlékot az intézet, ahol T. ma is működik. T. széleskörű irodalmi munkásságot folytat a csillagászati intézet hivatalos kiadványaiban, úgyszintén a külföldi szaklapokban. Főbb művei: *A déli csillagos ég fotometriai megfigyelése*, *Változó csillagok fotometriai megfigyelése Ógyallán*, *Adatok a magyar csillagászat történetéből* és *Változó csillagok fotometrikus megfigyelései*.

**Tassonyi** Ernő, m. kir. bányahatósági tanácsos, szül. Taktaszada, 1881 jan. 13. Középiskoláit Sárospatakon végezte, majd a selmecbányai bányászati főiskolán bányamérnöki oklevelet szerzett. Selmecbányán vezére volt a főiskolai ifjúságnak. Később a bpesti egyetemen államtud. államvizsgát tett. Bányaműszaki gyakorlatát Tatabányán szercezte. 1916. a dr. Lipták-féle szénbánya vezetője lett, majd állami szolgálatba lépett és a bpesti bányakapitányságnál működött. 1926. kinevezték bányahatósági tanácsossá és azóta a pénzügyminisztérium XVI. bányahatósági főosztályában teljesít szolgálatot. Hosszabb időt töltött Angliában, a bányászati és az ezzel kapcsolatos közgazdasági kérdések tanulmányozásával. Angliai tapasztalatai alapján vezették be Magyarországon a szénporrabbanás okozta bányaszerencsétlenségek megakadályozására az angol eljárást. A háború alatt a harctéren szolgált. Kitüntetései a Károly-csapatkereszt és a sebessülési érem. Mint VIII. gimnazista, szépirodalmi működéséért a Kazinczy aranydíjat nyerte el. T. élénk munkásságot fejt ki úgy a szakirodalomban, mint a széppróza terén. Művei: *Aki a párját keresi*, *A bányamentésről* és *a szénporrabbanás elleni védekezésről*, utóbbit az Akadémia kitüntette. Ertekezései jórészt a bányászati és kohászati lapokban jelennek meg. T. a *Magyar Mérnök- és Építészegylet* bányászati oszt. elnöke, a *Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület* és a *Bethlen Gábor-Egyesület*, valamint a *Horthy-telepi Tiszti és Tisztviselői Társasház* elnöke.

**Tatár** Béla, szföv. tanácsosi főjegyző, szül. Szeghalom, 1873 nov. 1. Középiskoláit Hódmezővásárhelyen és Iglón, valamint Békésen, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Tanulmányainak befejezése után a tűzérsegnél szolgált le egyéves önkéntesi évét és tart. hadnagy lett. Később a szfőváros szolgálatába lépett, ahol mint tanácsfi fő-

jegyző teljesített szolgálatot. A köbányai ref. egyháznál parochiális tanácsosi, a budapesti református egyháznál presbiteri tisztet tölt be. Számos társadalmi, kulturális és egyházi egyesület vezető tagja.

**Tatits** Árkád, h. áll.-titkár, szül. Újvidéken, 1874 aug. 24. Középiskoláinak elvégzése után a bpesti tud.-egyet. jogi karán doktorátust nyert. 1899. mint gyakornok állami szolgálatba lépett, ahol fokozatos előléptések után 1929. min. tanácsossá nevezték ki. Hosszabb ideig teljesített szolgálatot a belügyminisztérium elnöki osztályán, a közigazgatási bíróságnál, jelenleg pedig a városi ügyosztály vezetője. A Ferenc József-rend lovagja. A II. oszt. polg. hadi érdemkereszt, a III. oszt. vaskoronarend és a német vöröskereszt tulajdonosa.

**Tatz** László, festőművész, szül. Mária-pócs (Szabolcs m.), 1888. Középiskolái befejeztével Bpsten folytatott művészeti tanulmányokat. 1912. rendezte első kiállítását. Különböző tárgyú képeivel gyakran szerepel a Múcsarnok tárlatain és más tárlatokon. Nevesebb művei: a *Feketeruhás nő*, *Reggel a Dunán*, *Csónakázók*. Művészetét tárgyszerűség, nyugodt vonalak és tiszta színek jellemzik.

**Tauffer** Gábor, ügyvéd, szül. Balmazújváros, 1884 jan. 16. Középiskoláinak elvégzése után a bpesti egyetemen a gyógyszerészeti tanfolyamot halgatta, ahol oklevelet szerzett. A bpesti egyetemen jogi és államtudományi doktorátust is nyert. 1910-ben letette az ügyvédi vizsgát és Budapesten ügyvédi irodát nyitott. Résztvett a háborúban és ott kitüntette magát. T.-nak érdeme van a Nyugat-Magyarország trianoni elszakítása elleni ellenállás megindításában. Számos társadalmi egyesületben tevékenykedik. A *Magyarországi Gyógyszerész-Egyesületnek* 1918 óta alelnöke. Tagja a keresztény nemzeti pártnak és az 1926. évi képviselőválasztás alapján Budapest északi kerületének első pótképviselője.

**Tauszig** Aladár, gyárigazgató, szül. Budapest, 1871 jan. 27. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után a Zwack I. és Társai likörgyár kötelékében kezdte meg tisztviselői működését. 1909. az Első Magyar Alföldi Konyakgyár és Szeszfinomító igazgatója lett, majd a Budapesti Kereskedelmi r.-t. igazgatósával bízták meg. Egyúttal Dietzl bornagykereskedő cég belfagja is volt és ő létesítette a cég pezsgőgyárát. 1920-ban alapította az „Ex” likörgyárát, amely 1923-ban a Dietrich és Gottschlig r.-t.-ba olvadt be és azóta a vállalat kereskedelmi és technikai igazgatója. Tauszig nevéhez fűződik többek között az alkoholmentes italok gyártásának bevezetése is. *Dietrich és Gottschlig r.-t.* és a *Likörgyárosok Egyesületének* igazgatósági tagja. A vöröskereszt II. oszt. díszjelvényének tulajdonosa.

**Tauszig** Béla, építész, szül. Budapest, 1881. Műegyetemi tanulmányait Budapesten végezte és itt szerezté építész oklevelet. A főváros ismert nevű műépítései közé tartozik. Röth Zsigmond építészlet társulva, számos nyaralót, több középületet és a budapesti vasmunkások székházát építette fel.

**Teész** Imre, plébános, szül. Székesfehérvár, 1893 júl. 9. Tanulmányait Budapesten végezte. A kalocsai teológia elvégzése után 1916-ban pappá szentelték. Több vidéki városban működött mint hitoktató, később káplán lett, míg 1924. évben Baján józsefvárosi plébánossá választották.

**Teles** Ede, szobrász, szül. Baján, 1872. Iskoláit Szabadkán és Wienben végezte. Utóbbi helyen tanulta a szobrászatot és itt állította ki első munkáit. Hosszabb időt töltött tanulmányúton Hollandiában. Eleinte csak kisplasztikával foglalkozott és *Háziszer* c. terrakotta szobrával elnyerte a Ráth-díjat. 21 éves korában már a Múcsarnok tárlatán szerepelt. Ezidőben főként arcképszobrával ér el jelentősebb sikereket. Tanulmányfejeivel számos díjat nyert. 1902. a Röck-díjat, 1908. a Lipótvárosi kaszinó díját és a nagy aranyérmét. Utóbbit *Női arcképevel* nyerte el, melyet a Szépművészeti Múzeum vásárolt meg. Mellszobrai is főként a plasztikai formákat hangsúlyozzák (Prielle Kornélia, Kiss József). Plakettművészettel is már kora ifjúságában foglalkozott. Sok van közülük a Szépművészeti és Iparművészeti Múzeumban. Monumentális alkotásai közül legkiválóbbak: a budapesti Vörösmarty-szobor, a kecskeméti Kossuth-szobor, a szabadkai Erzsébet királyné-szobor, a telepesi Szilágyi Dezső-szobor, Szt. László és III. Károly alakja a budapesti Millenáris emléken és Munkácsy szobra a klasszikusan mintázott, koszorút tartó nőalakokkal. Rendkívül sok síremléket és dekoratív szobrot is készített különböző középületeken. 1913. az Erzsébet királyné szoborpályázaton I. díjat kapott, nemrégiben pedig a hősi emlékszoborpályázaton az antwerpeni világiállításon II. oszt. aranyéremmel, a turini nemzetközi iparművészeti kiállításon és a st. louis-i világiállításon aranyéremmel tüntették ki. Szobrászművészeink között T. egyike a legértékesebb egyéniségeknek. Klasszikus formaszereket és a fejek erős hangsúlyozása jellemzi alkotásait.

**Telek** György, ügyvéd, szül. Tápiógyörgyén, 1891 febr. 26. Jogi tanulmányait a fővárosban végezte és itt szerzett 1918. ügyvédi oklevelet. Néhai Vázsonyi Vilmos, v. igazságügyminiszter 1918-ban T.-et bízta meg irodája vezetésével, majd 1923 óta ügyvéd-társa volt. Mint az Ügyvédhelyettesek és Jelöltek Orsz. Szövetségének v. elnöke, annak idején mozgalmat indított az ügyvédhelyettesi intézmény eltörléséért és ezt si-

kerre is juttatta. Több nagyjelentőségű bűnügy védelme fűződik nevéhez.

**Teleki János** (gróf), földbirtokos, r.-t. igazgató, szül. 1892 nov. 2. A kat. akadémia elvégzése után a 13., majd a 14. huszárezrednél teljesített szolgálatot. Résztvett a háborúban. A katonai érdemkeresztet, a bronz és ezüst Signum Laudist, a Károly-csapatkeresztet és a sebesülési érdemkeresztet kapta meg. Az összeomlás után 1921-ig birtokán gazdálkodott. Azután a Magy. Ált. Takarékpénztárnál vállalt hivatalt. 1924. igazgatóvá nevezték ki. A sport terén is élénk tevékenységet fejt ki. Résztvett a *K. M. A. C.* megszerzésében, melynek igazg. tagja.

**Teleki József** (gróf, idb.), felsőházi tag, szül. Gyömrőn, 1859 szept. 2. Középkolai tanulmányait Bpsten végezte. Jogot hallgatott Lipcsében, Berlinben és végül Budapesten, ahol megszerezte az államtudományi doktorátust. Tanulmányainak befejeztével közigazgatási pályára lépett. Később pestmegyében tb. szolgabíró lett. 1887. szabadelvű programmal Fülöpszáláson képviselővé választották. 1892. Makón Justh Gyula ellenében lett képviselő, míg 1896. kisebbségben maradt. Azontúl a főrendiházban tevékenykedett. 1910. T. szervezte meg Pest vármegyében a nemzeti munkapártot, amelynek elnökévé választották. Ma is nagy szerepet játszik a megye társadalmi életében.

**Teleki József Pál** (gróf, ifj.), földbirtokos, szül. Bpest, 1910 márc. 12. Középkolait Bpsten végezte, majd a közgazdasági egyetem keresk. szakán tanult. Tanulmányainak befejezése után a I. honv.-huszárezrednél egyéves önkéntesi katonai szolgálatot teljesített, majd átvette birtoka kezelését. Számos sport-, társadalmi és kultúr-egyesület tagja. A székesfőváros sportéletében jelentékeny szerepet tölt be.

**Teleki László** gróf, szül. Gyömrő. 1864 jún. 8. Egyet. tanulmányait Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után Erdélyben gazdálkodott és 1921. gyömrői gazdaságát vette át, ahol jelenleg értékes mezőgazdasági tevékenységet fejt ki. A község közéletének kiemelkedő egyénisége. Számos társadalmi egyesület tagja és vezetője.

**Teleki László Gyula** (gróf, széki), földbirtokos, volt főrendiházi tag, szül. Kővárhosszúfalu, 1870. Tanulmányainak befejezése óta birtokán gazdálkodik. 1905. tagja lett a főrendiháznak és tagja maradt az összeomlásig. Sokat járt külföldön. Egyike a legképzettebb gazdáknak.

**Teleki Pál** (gróf, széki), v. miniszterelnök, a felsőház tagja, szül. Bpest, 1879 nov. 1. Középkolait és egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. Egy évig a magyaróvári gazd. akadémiát is hallgatta. 1903. jogi és államtudományi doktorátust szerzett, majd kártográfiaival és földrajzzal foglalkozott.

Tanulmányutat tett Európában, Észak-Afrikában és Japánban. 1905. a somkúti kerület alkotmánypárti programmal képviselőjévé választotta. 1909. a Société de la Géographie *Atlasz a Japán szigetek kártográfijához* c. munkájáért a Jomard-díjjal tüntette ki, ugyanez évben a földrajzi intézet igazgatójává nevezték ki és a nemzetközi geográfiai kongresszus beválasztotta a régi tércépek tanulmányozására kiküldött bizottságba. 1913. a Magyar Tud. Akadémia rendes tagja lett. A háborús esztendőket alatt az *Országos Hadigondozó Hivatal* elnöki tisztét látta el. 1918. a bpesti tud. egyetem gazdaságföldrajzi tanszékéhez nyilv. rendes tanárrá nevezték ki. A forradalom alatt Svájcban tartózkodott, majd később Szegedre került, ahol az ellenforradalmi kormány külügyminisztere lett. A Friedrich-kormány alatt a békeelőkészítő iroda vezetőjévé nevezték ki. 1920. az akkori kormány külügyminisztere volt, majd a miniszterelnöki székbe került. Mint ilyen, kénytelen volt a trianoni békeszerződést becikkelyezni, ugyanakkor önmaga ellen vád alá helyezési javaslatot tett. A trianoni békeszerződés ratifikálása után beadta a lemondását, amit a kormányzó nem fogadott el. Később IV. Károly király visszatérési kísérlete után lemondott és átvette a *Menekültügyi Hivatal* irányítását. A nemzetgyűlésben Szeged város első kerületét képviselte. A felsőháznak a közgazdasági egyetem képviselőjében tagja.

**Teleki Tibor** (gróf, széki), országgy. képviselő, szül. Gyömrő, 1871 máj. 18. Középkolait Bpsten végezte, majd Debrecenben a jogakadémiát hallgatta és államtud. államvizsgát tett. Tanulmányainak befejezése után átvette gyömrői birtokának vezetését. A kommun alatt családjával együtt internáltak. A forradalomig a munkapárt tagja volt, majd 1920. csatlakozott a keresztény nemzeti párthoz. Ugyanakkor Gyömrő képviselőjéül választotta. Ma is Gyömrőt képviseli egységspárti programmal. Számos gazd. és társadalmi egyesület élén áll. A pesti ref. egyházmege gondnoka.

**Teleszky János**, volt pénzügyminiszter, a felsőház tagja, szül. Nagyvárad, 1868 szept. 15. Középkolait Nagyváradon, a jogot Nagyváradon és Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után a pénzügyminisztérium szolgálatába lépett, ahol 1889. fogalmazógyakornok volt, majd fokozatos előléptetések után 1903. osztálytanácsossá nevezték ki. Mint a költségvetési és zárszámadási osztály vezetője, Wekerle Sándor akkori pénzügyminiszternek munkatársa volt a fontosabb kiegyezési tárgyalások lefolytatásánál. 1909. miniszteri tanácsossá nevezték ki. Ugyanezen évben államtitkári címet kapott, majd 1911. valóságos államtitkár lett. 1912. a Lukács László-kabinet pénzügyminiszterévé nevezte ki a király, egyben Nagybecskerek orsz.-gyűl. képviselőjévé választották.

Erdemeinek elismerésül v. b. t. tanácsosi méltósággal tüntették ki. Később a Tiszakormányának is pénzügyminisztere maradt. 1917. beadta lemondását. T. létesítette a bankszabadalmat, az új adótörvényt, a földgáztörvényt és számos más törvényen kívül a nyugdíjtörvényt. A *Magyar Földhitelezetek Országos Szövetsége* T. alapítása. Pénzügyministersége idején bocsátották ki a hadikölcsönkötvényeket, melyek valorizációjáért ma is az első sorokban küzd. Az összeomlás után az *Orsz. Pénzügyi Tanács* és a *Pénzügyi Szindikátus* elnöke lett. Aktív politikai szereplésre a háború után nem vállalkozott, de az azóta alkotott összes közgazdasági és pénzügyi vonatkozású törvények előkészítésében is jelentékeny szerepe volt. Számos nagyipari és bankvállalat vezető tagja. Az *Első Magyar Ált. Biztosítótársaság* elnöke. A felsőház tagja. Közgazdasági és pénzügyi vonatkozású aktuális kérdésekben véleménye jelentékeny fontossággal bír és illetékes körök irányadónak tekintik.

**Telkes** Miklós, r.-t. ügyv. igazg., szül. Tata, 1890. Középiskoláit Tatán és Bpsten végezte. Eleinte Bpsten mint magántisztviselő a faszakmában működött. Jelenleg a *Komárommegyei Építő és Kereskedelmi r.-t.* valamint a *Tóvárosi Fatelep és Építővállalat r.-t.* ügyvezető igazgatója.

**Telkes** Pál, mérnök, szül. Tata, 1891. Középiskoláit szülőhelyén és Bpsten, egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. 1923. a *Tóvárosi Fatelep és Építővállalat r.-t.*, 1924. pedig a *Komárommegyei Építő és Kereskedelmi r.-t.* műszaki igazgatója lett. Hites földmérő. 1928. építőmesteri képesítést nyert.

**Tellér** Frigyes, gordonkaművész, szül. Bpsti, 1891 máj 21. Középiskolai tanulmányainak befejezése után, az Orsz. Magy. Kir. Zeneművészeti Főiskolán tanult. 1918. művészi oklevelet nyert. Még mint zeneakadémiai növendék kezdte meg a hivatásos zeneoktatást. 1921. gordonkaiskolát alapított, amelynek ma is igazgatója. Jelentős művészi sikereket aratott, a Popper Dávid ösztöndíjat kétszer nyerte meg.

**Tellér** Gyula, a szföv. felső mezőgazd. iskola igazgatója, szül. Budapest, 1881 febr. 20. A tanítóképző és a polg. iskolai tanárképző elvégzése után a műegyetemen közgazdász-oklevelet szerzett. 1903. a szföv. közokt. ügyosztályának kötelékébe lépett és 1905. a Práter-utcai polg. fiúiskola tanára lett. A háború alatt harctéri szolgálatot teljesített, majd ismét a régi helyén folytatta pedagógiai munkásságát. 1926. megszervezte az első budapesti felső mezőgazd. iskolát, amelynek azóta igazgatója. Intézetét annyira kifejlesztette, hogy növendékei amellet, hogy az egyetemre is képesítést nyernek, gyakorlati oktatás révén, mint kész mezőgazdák kerülnek ki az iskolából. T. értékes szakirodalmi munkásságot fejt ki, polg. isk. fődrajztankönyve általánosan

használt. Számos mezőgazdasági, kulturális és társadalmi egyesület vezetőségi tagja.

**Teller** Miksa, ügyvéd, szül. Érsekújvár, 1871 márc. 28. A jogot a bpesti tud.-egyetemen hallgatta, majd a fővárosban nyitotta meg ügyvédi irodáját. Vámbéry Rusztemmel együtt szerkeszti a *Jogtudományi Közlönyt*. Önálló művei: *Ügyvédség, Az ügyvédi kar helyzete a múlt század közepén, A második tervezet néhány örökségi reformjának bírálata*.

**Telman** Sándor, kir. közjegyző, szül. Nagybecskerek, 1879 okt. 28. Középiskoláit szülővárosában, egyetemi tanulmányait pedig Bpsten végezte, ahol jogi doktorátust szerzett, majd ügyvédi vizsgát tett. Pályáját 1905. a kisenői járásbírósnál kezdte meg mint aljegyző. Rövidesen otthagyta a bíróságot és ügyvéd lett. József főherceg kisenői uradalmának is ügyésze volt. A háborút mint százados küzdötte végig. A III. oszt. katonai érdemkereszt, a *Signum Laudis*, a *Károly-csapatkereszt* és a jubileumi emlékérem tulajdonosa. A román megszállás alatt kiüldöztek Kisenőről, majd a keresk. minisztériumba légiforgalmi főfelügyelővé nevezték ki, s mint ilyen, a magyar légjáró vállalatok miniszteri biztosa volt. 1925. Pécsre került, mint kir. közjegyzőhelyettes és a közjegyzői kamara elnöki titkára, majd 1929. kinevezték Csepregre közjegyzőnek. Számos jogi cikket és tanulmányt írt. Önálló művei: *Az örökösödési eljárás és A légi közlekedés magyar jogszabályai*. Utóbbinak társszerzője volt.

**Temesváry** Imre, miniszteri tanácsos és kincstári főtanácsos, orsz.-gyűl. képviselő, szül. Szeged, 1874. Középiskoláit Szegeden, műszaki tanulmányait Bpsten és Zürichben, a jogot pedig a kolozsvári egyetemen végezte. Mint mérnök Bpsten kezdte meg működését, majd Szombathelyen, Nagybányán, Szegeden és Kolozsvárott teljesített szolgálatot. Ez utóbbi helyen a birtokrendezéseket hitelesítő mérnöki hivatal főnöke volt. A háborús esztendőkhöz beosztott mérnök működött. A bukaresti békeszerződésben megjelölt határrendezési munkálatokat T. vezette. 1920. a szeghalmi választókerület kigazdapárti programmal, nemzetgyűlési képviselővé választotta. Az első nemzetgyűlésen számos közgazdasági vonatkozású törvényjavaslat előadója volt. Az ingatlan-vagyonváltság törvényjavaslatának benyújtását megelőző tárgyalásokon irányadó tervezetet dolgozott ki és e törvényjavaslat tárgyalásain beható munkásságot fejtett ki. 1922. egységspárti programmal egyhangúlag ismét elnyerte a szeghalmi kerület mandátumát. Ezen időtől fogva a pénzügyi bizottság állandó előadója volt. Az 1924. évi számalási törvényjavaslatnak, valamint az állami költségvetéseknek és indennitásoknak főelőadója. Állandó referense volt a pénzügyi egyensúly helyreállításának tartamára



alkotott 33-as bizottságnak is. 1922. a kormányzó kincstári főtanácsosi címmel tüntette ki. 1926. kerülete ismét egyhangúlag választotta meg egységespárti programmal orsz.-gyűl. képviselőjévé. Irodalmi tevékenységet is kifejtett. Nevezetesebb munkái: *Magyarország és Horvátország közötti határrendezés*, *A Fertő-tóban húzódó birtokhatárok trigonometriai rendezése*. Számos előadást tartott a *Magyar Mérnök- és Építészegyletben* a magyarországi és erdélyi birtokrendezések revíziójáról, valamint az arányosítások és legelőkülönítések hibáiról és revíziójáról. Az *Erdélyi Jogi Közönyben* a birtokreformról számos szakmunkája jelent meg.

**Temesvári Gyula**, kir. ügyész, szül. Marosvásárhelyen, 1885. Erdélyi földbirtokos család sarja. Középiskoláit szülővárosában, jogot Kolozsváron tanult és az egyetem elvégzése után a marosvásárhelyi és a brassói törvényszéknél teljesített szolgálatot, majd a marosvásárhelyi ítélőtábla tanácsjegyzője volt, honnan Brassóba neveztek ki ügyészé. Itt különösen az oláh betöréssel kapcsolatosan elkövetett háborús bűncselekmények felderítésében fejtett ki jelentős tevékenységet. Később a budapesti ügyészséghez helyezték át, ahol egy évtized óta a legválságosabb társadalmi viszonyok között működött. A hitvesgyilkossággal vádolt Erdélyi Béla bűnügyének előadója volt és 3 hónapig tartó főtárgyaláson képviselte a közzéadatot.

**Temesváry János**, hegedűművész, szül. Szamosújvárról, 1891 dec. 12. Középiskoláit és zeneművészeti tanulmányait Bpsten végezte, ahol 1910. tanári és művészi oklevelet szerzett. Ugyanez évben a *Waldbauer* vonósnyégyes tagja lett. A fővárosban és külföldön számos sikerült hangversenyt adott. Angliában több mint 40 városban szerepelt. A rádió házitriójának hegedűse, a *M. Kir. Operaház* szólamvezetője, az *Orsz. Postás Kultúregylet* zeneiskolájának tanára, a *M. Kir. Filharmóniai Társaság* választm. tagja.

**Temple Rezső**, országgyűlési képviselő, szül. Bpest, 1874. Középiskoláinak elvégzése után a bpesti jogtudományi egyetemet hallgatója volt. Tanulmányainak befejezése után a belügyminisztériumhoz került, ahol h. államtitkár lett. Ebben a minőségben vonult nyugalomba. Többször tett tanulmányutat Európa különböző városaiban és hivatalos küldetéseken is járt külföldön. Mint osztálytanácsos a bányavidékek munkásainak sztrájkügyében járt el nagy tapintattal és megértéssel. A háborúban résztvett és a szerb harctéren többször kitüntette magát. Később kinevezte a kormány Torontál és Krassó-Szörény megyék közlélelmészési kormánybiztosává. 1926. egységespárti programmal Kiskunmajsa képviselője lett. Számos társadalmi egyesület vezető tagja. A II. o. polg. hadiérem, a III. o. vaskoronarend

tulajdonosa és a Ferenc József-rend lovagja.

**Tenzlinger József**, polgármester, szül. Tolna, 1880 okt. 6. Középiskoláinak elvégzése után jogi tanulmányokat folytatott és a jogi doktorátus megszerzése után 1904. a veszprémi kir. járásbírószághoz működött, mint bírósági joggyakornok, majd 1908. a billédi kir. járásbírószághoz osztották be bírósági jegyzői rangban, ahonnan a veszprémi kir. tvszékhez helyezték át. 1913. u. o. albíróvá neveztek ki, majd ugyanazon évben kir. alügyész, 1915. pedig kir. ügyész lett. 1918. a proletárdiktatúra bukása után Pápa városa polgármesterévé választotta meg. A pápai társadalmi és közéletben előkelő szerepet töltött be, a Pápai Közművelődési és Kultúr Egyesület, a Pápai Vöröskereszt Egyesület, valamint a Pápai Felsővárosi róm. kat. Olvasókör elnöki tisztét viseli. Különböző folyóiratokban társadalomtudományi és közgazdasági vonatkozású cikkei jelentek meg.

**Teplánszky Sándor**, festőművész, szül. Arad, 1886. Művészeti tanulmányait a bpesti mintarajziskolában végezte. 1914. a Művész-házban gyűjteményes kiállítást rendezett és *Brüggei részlet*, valamint *Óbudai táj* c. alkotásaival nagy sikert ért el. A magyar akvarell- és pasztellfestők 1916. rendezett tárlatán legnagyobb részét a Városligetet ábrázoló több ceruzarajzával vett részt.

**Térey Gábor**, műtörténeti író, múzeumi igazgató, szül. Dárda, 1864 febr. 9. A genfi, londoni, baseli és strassburgi egyetemeken végezte tanulmányait, melyeknek befejezése után hivatalos megbízást nyert Hans Baldung Grien műveinek összegyűjtésére és kiállítására. 1894—96. a freiburgi egyetemen a művészettörténet m.-tanáraként működött. 1896. Bpsten az Orsz. Képtár szolgálatába lépett, majd 1904. a *Szépművészeti Múzeum* régi képtárának igazgatói teendőivel bízták meg, ahol ezidő szerint is működik. 1918. értékes kulturális munkásságáért az udv. tan. méltóságot nyerte el. Főbb munkái: *Verzeichnis der Gemälde des Hans Baldung Grien, Albrecht Dürers venetianischer Aufenthalt von 1494—1495, Die Handzeichnungen des Hans Baldung Grien, A festőművészet remekei, Modern festők, Die Zeichnungen Rembrandt's im Budapester Museum der bildenden Künste, A Szépművészeti Múzeum régi képtárának leíró lejtroma az összes képek hasonmásával.*

**Ternájpgó József**, gyógyszerész, szül. Uj-Arad, 1883 febr. 18. Egyetemi tanulmányait Kolozsvárott és Budapesten végezte. A gyógyszerészhallgatók segély- és önképzőkör egyetemen elnökévé, majd díszelnökévé választották. 1906. egyet. tanársegéd lett a bpesti II. sz. vegytani intézetben *Lenygel Béla* ny. r. tanár mellett. Gyógyszerészi és doktori oklevélének elnyerése után Uj-Aradon kezdte

meg működését. Még azon évben Temes vm. törv.-hat. bizottságának tagjai sorába került s az újaradi választókerület függetlenségi pártjának elnöke, valamint az Újarad és Vidéke Népb. igazgatója lett. 1912. résztvett a Biarritz-Bayonneban tartott nemzetközi céllovversenyen. 1917 óta a bpesti Szent Kereszt gyógyszerértár tulajdonosa. A *Budapesti Gyógyszerész-Testület* választmányi tagja, az *Országos Gyógyszerész Egyesület Tanügyi Bizottságának* tagja, a *Magyar Gyógyszerészek Nyugdíjintézetének* választmányi tagja, a *Magyar Gyógysz. Tudományos Társaság* egyik alapító tagja, a *Délvidéki Otthon* választmányi tagja, a *Bánáti Daloskör* választmányi tagja, a *Petőfi-Társaság* és *Természettudományi Társulat* tagja, a *Terla Gyógy. Tulajdonosok Laboratóriuma* igazgatója, az *Americana* dominusa, stb. Cikkei szaklapokban és a napilapokban jelentek meg.

**Tersánszky J. Jenő**, író, szül. Nagybánya, 1888 szept. 13. Középiszkoláit szülővárosában végezte, majd festőnek készült. Egy ideig jogi tanulmányokat is folytatott és közben Nagybányán, Eperjesen és Bpsten ügyvédjelölt volt. A háború alatt önként jelentkezett katonai szolgálatra és a harcúterben szerzett érdemeiért megkapta a kisezüst és bronz vitézségi érmet, a *Signum Laudis*t és a *Károly-csapateresztet*. Első kötete *A tavasz napja sütötte*, 1913. jelent meg. 1916. adta ki *Viszontlátásra drága c.* regényét, amely a háborús irodalmi termékek egyik legmaradandóbb alkotása. Ez a regény egyszerre ismertté tette T. nevét. Későbbi művei: *Kísérletek, Ifjúság, A kék gondviselés, A két zöldás, A repülő család, Sámsonok, Rossz szomszédok, Jánbor Óska, Mike Pál emlékei, A havasi selyemfiú, A margarétás dal* és *A nevelőkisasszony* egymást követték a könyvpiacra. *Szidike c.* színdarabját 1924. sikerrel mutatta be a Magyar Színház. Több regényt fordított magyarra, köztük Jack London négy kötetét. T. a legkitűnőbb magyar elbeszélők közé tartozik. Írásait bizonyos pesszimista világlátás szövi át. Alakjait, akiket a mindennapi élet forgatagából vesz, mélységes szeretettel kezeli és jellemük mesteri rajzával, valamint milliójük alapos ismertetésével sokszor egészen szuggesztív erővel tudja életre kelteni.

**Tersztyánszky Kálmán** (nádasi), ny. államtitkár, szül. Szécsény, 1867. Középiszkoláinak végeztével jogot hallgatott, majd ügyvédjelölti gyakorlatot folytatott. 1889. kinevezték a belügyminisztériumba fogalmazógyakornoknak. 1895. a miniszterelnökséghez helyezték át. Később visszakerült a belügyminisztériumhoz, ahol községi és városi ügyek intézésében vett részt. A háború alatt értékes működést fejtett ki. A II. oszt. polgári hadiérdemkereszt tulajdonosa. 1923. Bpest kormánybiztosává és h. főpolgármesterévé, 1924. államtitkárrá nevezték ki és ismét a

belügyminisztériumba rendelték a községi és városi ügyek intézésére. 1925. nyugalmába vonult. Az *O. F. B.*, az *orsz. congrua bizottság* tagja, továbbá a Budapesti Takaré- és Vásárpénztár és az Általános Gépipari Jár- mű r.-t. igazg. tagja.

**Teveli Mihály**, kir. főigazg., szül. Tevel, 1867. Középiszkoláit Pécsen végezte, majd egyetemi tanulmányokat folytatott Budapesten, ahol tanári oklevelet szerzett. Tanári működését 1892. a körmöcbányai főreáliskolánál kezdte meg, majd a bpesti I. ker. főgimnáziumban működött. 1919. kinevezték a bpesti Mátyás kir. reálgimnázium igazgatójává. Ezidőszent mint kir. főig. szintén ott működik. Nagy érdemeket szerzett az intézet megszervezése és fejlesztése körül. Számos ifjúsági egyesületet létesített, céllov és cserkészcsapatot szervezett és megalapította az intézet önképzőkörét. Megjelent több német tankönyve és számos közleménye.

**Thaly Lóránt** (széchi-szigeti), orvos, kórházigazgató, szül. Bpest, 1874 okt. 12. Középiszkolai és egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. 1898. orvosi diplomát szerzett. Orvosi működését, mint gyakornok, illetve s. orvoshelyettes 1899. az István-kórházban kezdte. Ugyanez év végén a Bethesda-kórház segédorvosa lett. 1902. a bpesti Új Szent János-kórház sebészosztályának alorvosává nevezték ki. 1905. osztályfőorvos lett, majd 1916. ismét a Bethesda-kórházba került, amelynek igazgatójává nevezték ki. 1908-tól a bpesti *Ker. Munkásb. Pénztár* orvosaként működött. A háborús esztendőkhöz külön- böző hadikórházak osztályvezetője volt és mint főorvos, később mint ezredorvos teljesített szolgálatot. A vöröskereszt II. oszt. díszjelvénye a hadiékítménnyel és a katonai érdemkereszt a hadiérem szalagján, tulajdonosa. 1921 óta a *Szövetkezetek Erzsébet-kórházának* igazgatója. 1928. az *Orsz. Társadalombiztosító Intézet* rendelőintézetének osztályvezető orvosává nevezték ki.

**Thaly Zsigmond** (széchy-szigeti), h. államtitkár, szül. Zólyomban, 1881 nov. 9. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a bpesti, majd a kolozsvári egyetem hallgatója volt s utóbbi helyen jogi doktorátust szerzett. 1908. kinevezték a pénzügyminisztériumhoz, ahol 1921. miniszteri tanácsos lett, majd 1924. h. államtitkárrá nevezték ki. Elsőrangú közgazdasági szakember, a szövetkezeti mozgalom kiváló ismerője. A *Hangya Fogyasztási Szövetkezet* miniszteri biztosa. A Ferenc József-rend lovagja.

**Than Károly** (báró, vitéz), ny. altábornagy, szül. 1873 márc. 3. Bécsűjhelyen a katonai akadémiát végezte. Tanulmányainak befejezése után a 16. huszárezredhez osztották be hadnagyi rangban. 1905. vezérkari kapitányá lépett elő és mint ilyen a 12.

hadtestparancsnoksághoz került. 1906. a király katonai irodájába vezényelték, ahol, mint a magyar ügyek előadója teljesített szolgálatot. 1912. az 5. honvéd lovashadosztály vezérkari főnökévé nevezték ki és a háború kitörésekor, mint ilyen vonult harctérré. A harctéren teljesített szolgálatai során számos nagy ütközetben tüntette ki magát és szolgálatai elismerésül dandárparancsnokká léptették elő. Megkapta a hadiékítményes kardokkal díszített Lipórend lovagkeresztjét. 1918. az olasz fronton hősiességével a túlerővel szemben is tartotta állását mindaddig, míg csapatait vissza nem vonták. 1919. Szegeden jelentkezett a fővezérségnél szolgálattételre. 1920. tábornokká léptették elő. Ugyanez esztendőben Bpest katonai körletparancsnokává nevezték ki. A budaörsi ütközetben T. mint a kormányhű csapatok parancsnoka vett részt. 1922. a bpesti honvéd-vegyesdandár parancsnokává, majd 1923. altábornaggyá nevezték ki. Ugyanez évben a II. o. magyar csillagos érdemkeresztrel tüntették ki és vitézzé avatták. 1926. nyugalomba vonult.

**Thébusz Aladár**, kir. kúriai ítélőbíró, szül. Zólyomban. Középkolai és egyet. tanulmányainak elvégzése után, 1896. a balassagyarmati törvényszék joggyakornokává nevezték ki. 1897. u. o. aljegyző lett. 1900. a nagyszombati kir. törvényszék albirája. 1905. a pozsonyi járásbíróshoz helyezték át, ahol 1908. járásbíróvá nevezték ki. 1913. került a bpesti kir. törvényszékhez, ahol 1917. a bpesti kir. ítélőtábla bírójává nevezték ki, majd 1923. értékes egyénisége és kiváló jogtudása révén a m. kir. Kúria ítélőbírói székébe emelkedett.

**Thienemann Tivadar**, egyet. ny. r. tanár, szül. Bpest, 1890 máj. 1. Középkolainak elvégzése után a bpesti tud. egyetem, majd a lipcei egyetem hallgatója lett. 1912. bölcsész-doktorrá avatták. 1913. a berlini egyetemen folytatta tanulmányait. A háborút főhadnagyi rangban küzdötte végig. Hadi kitüntetései: Signum Laudis, Károly-csapatkereszt, sebcsülési érem. 1918. a pozsonyi Erzsébet tud. egyetemen a német irodalom tanárává nevezték ki. A megszállás után egyetemével együtt Pécsre költözött, ahol bölcsészeti kar dékán, ismételten prodékán volt. 1922. a Magy. Tud. Akadémia levelező tagjává választotta és ugyanakkor megindította a *Minerva* c. a magyar szellemi élet történelmével foglalkozó folyóiratot. Több értékes irodalmi tanulmányt írt: *Briefe aus der Goethe-Zeit*, 1913, — *Mohács és Erasmus* 1924, — *Irodalomtörténeti Alapfogalmak* 1930.

**Timár-Thein Miksa**, festőművész, szül. Budapest, 1874. Münchenben, Párisban és Budapesten végezte művészeti tanulmányait. Gyakran szerepel a Grand Palais tárlatain, itthon alkotásait a Múcsarnokban és a Nemzeti Szalónban állította ki. Megnyerte

a Ferenc József-jutalomdíjat. Leginkább női és gyermekportrék festésével foglalkozik. 1910. nyitotta meg a fővárosban festőiskoláját.

**Thirring Gusztáv**, ny. statisztikai hivatali igazgató, egyet. rk. tanár, szül. Sopron, 1861 dec. 25. Középkolainak és egyet. tanulmányainak elvégzése után 1884. az egyet. antropológiai tanszéke mellett tanársegéd lett. 1889. a főváros statisztikai hivatalának szolgálatába lépett, ahol 1906—1926. mint igazgató működött. 1897. a bpesti egyetemen magántanárként képeztették. 1906. rk. tanári címet nyert. 1902. a *M. Tud. Akadémia* rendes tagjává választotta. Működése alatt a statisztikai hivatal nagyméretű fejlődésnek indult. A háború alatt a fővárosi liszt hivatal vezetője volt, a háború után mint *Nyugat-magyarországi Liga* elnöke, a soproni népszavazás körül fejtett ki értékes tevékenységet. A magyar turisztasport fellendítése is az ő nevéhez fűződik. Számos ilyen irányú szövetségnek vezetőségi tagja. Megalapítója és szerkesztője a *Városi Szemle* c. lapnak. A főváros statisztikai évkönyveinek megindítója. Széleskörű szakirodalmi munkásságot fejtett ki és önálló munkái, amelyek közül nevezetesebbek: *Budapest közegészségi és közművelődési viszonyai*, *Budapest gyermek-egészségügyi viszonyai*, *A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság*, több nyelven jelentek meg. *Budapest környéke*, *Sopron és a magyar Alpok*, *Budapest Neuester Führer durch Budapest*, *Guide de Budapest* c. útikalauzai közkezen forognak. Sokoldalú értékes tevékenységének elismerésül a II. o. polg. érdemkeresztrel és a m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki. A *Magyar Statisztikai Társaság* elnöke.

**Thoma Frigyes**, ny. miniszteri osztálytanácsos, szül. Veghles, 1883 jan. 17. Bpsten végzett műegyetemi tanulmányai után egy ideig egyetemi asszisztensként működött. 1907. a Máv. szolgálatába lépett és több nagyarányú építkezés irányításában vett részt. A háború alatt a csorbadombi felrobantott viadukt újraépítési munkálatait vezette. 1917. a ker. minisztérium vasúti osztályának főmérnökévé nevezték ki. 1919. a Magyar Mérnök- és Építészegylet főtitkárává választották. 1924. a *Mérnöki Kamara* megalakulásakor, annak titkára lett. Miniszteri osztálytanácsosi rangban vonult nyugalomba. Jelentékeny szakirodalmi működést fejt ki és több ízben aratott feltűnésteltető előadásokat.

**Thomán István**, ny. zeneművészeti főisk. r. tanár, szül. Homonnán, 1862 nov. 4. Atyja Zemplén megye tb. főorvosa volt. Középkolait Kassán, jogi tanulmányait a wien-i és bpesti egyetemen végezte és államtudományi államvizsgát tett. 1881. a budapesti országos zeneakadémia *Erkel Ferenc* és *Liszt Ferenc* tanítványa volt. *Th.* Európá majdnem min-

den zenekultúrát művelő városában hangversenyezett és megbecsülést szerzett a magyar művész hírnévének. 1888-tól 20 éven át a Zeneművészeti Főiskola rendes tanáraként működött és számos kiváló zeneművész karrierjét ágyazta meg. Művészi teljesítményeinek elismeréséül megkapta a Medjidjeh, az Osmanje török művészeti rendet és a III. o. magyar vöröskeresztet. Számos kompozíciót szerzett. *Technikai gyakorlatok* c. alkotása egyike a legkitűnőbb zenepedagógiai művekenek.

**Thomán Miklós**, ny. tábornok-orvos, szül. Homonna, 1861 aug. 18. Középiszkoláit Kasán és Sátoraljaújhelyen végezte, majd a bécsi egyetemen tanult, ahol orvosi doktorátust szerzett. 1884. katonaoorvosi szolgálatba lépett. 1910. kinevezték a krakkói helyőrség kórházparancsnokává. 1914—1915. a krakkói katonai parancsnokságon működött, majd ettől kezdve a háború végéig az Isonzó-hadsereg egészségügyi főnöke volt. Közben állandó előléptetésben volt része és a háború után, mint tábornokorvos, vonult nyugalmába. Katonai szolgálata alatt a következő értékes kitüntetések kapták meg: a Vaskorona-rend és a Ferenc József-rend hadiékítményes tiszti keresztjét, a Vöröskereszt nagykeresztjét, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, a koronás arany érdemkeresztet, a Mariánusok keresztjét, a Máltai lovagrend nyakkkeresztjét, a Signum Laudis-t fehér-vörös szalagon, a német vaskeresztet és a 25 éves szolgálati jelvényt. Számos közleménye jelent meg orvosi szaklapokban.

**Turner Mihály**, polgármester, szül. Márczfalva, 1878 dec. 12. Középiszkoláit Sopronban, jogi tanulmányait a kecskeméti ev. ref. jogakadémián, majd Bpsten és Kolozsvárott végezte, ahol államtud. doktori oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után Fertőrákoson, mint jegyzői gyakornok működött, majd a székesfehérvári, később a soproni pénzügyigazgatósághoz került, mint fogalmazó. 1912. Sopron város főszámvevője lett. 1918. polgármesterré választották. A bányá- és erdőmérnöki főiskolának és az ev. teológiának Sopronba történt helyezése nevéhez fűződik. Több iskola és kultúrintézmény, továbbá több gyári vállalat létesítésében vett részt. A *Frankenburg Irodalmi Kör* elnöke és számos egyesületnek vezetőségi tagja. 1921. a soproni népszavazás alkalmával lelkes és hazafias működést fejtett ki és nagy érdemei vannak abban, hogy Sopron és vidéke hű maradt Magyarországhoz. A II. oszt. polgári hadiérdemkereszt és a II. oszt. magyar érdemkereszt tulajdonosa.

**Thuróczy Lajos**, városi főszámvevő, szül. Rákospalota, 1895 aug. 25. Középiszkoláit Rákospalotán, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. 1913. Rákospalota község szolgálatába lépett. A háború alatt katonai

szolgálatot teljesített. 1921. irnok, 1923. aljegyzővé s 1928. főszámvevővé választották. Mint újságíró értékes működést fejtett ki. Az *Újpesti Napló* munkatársa volt. A *Kárpát Turistaegyletnek* társelnöke, az *Egyesült Kaszinó* választmányi tagja. Az *Iparosifjak Otthonának* dísztagja.

**Tibor Ernő**, festőművész, szül. Nagyvárád, 1885 febr. 28. Bpsten, majd Párisban folytatott művészeti tanulmányokat. Képeivel gyakran szerepelt Bpsten, Németországban és a Skandináv államokban. Művészetét naturalista szemlélet, üde színek és biztos ecsetkezelés jellemzi. Nevesebb képei: *Táncmulatság Élesden, Körhinta előtt*. Tájképeivel is szép sikereket aratott.

**Tichy Gyula**, festőművész, szül. Rimaszombat, 1879 aug. 28. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a bpesti Képzőművészeti Főiskola növendéke lett, majd Nagybányán folytatott művészeti tanulmányokat. Művein a nagybányai művészkör törekvéseinek irányára tapasztalható. Több pályadíjat és kitüntetést nyert.

**Tichy Kálmán** festőművész, grafikus, szül. Rozsnyó, 1888 okt. 31. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a budapesti Képzőművészeti Főiskola növendéke lett, majd Münchenben folytatott művészeti tanulmányokat. Számos festményével szerepelt különböző kiállításokon, de legnagyobb sikereit grafikai munkáival aratta. Művészetét több pályadíjjal és kitüntetéssel jutalmazták.

**Tiles János**, bányagazgató, szül. Körömcébánya, 1872 jan. 1. Középiszkoláit szülővárosában, a bányászati főiskolát Selmecbányán végezte, ahol bányamérnöki oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után 1894-től előbb mint bányamérnök-gyakornok, később mint segédmérnök Tokodon, az Északmagyarországi Kőszénbánya és Ipartelepek r.-t.-nál 4 évig működött. 1898-tól a Magyar Általános Kőszénbánya r.-t. tatabányai szénbányászatahoz került mint üzemvezetőmérnök. 2 szolgálati év után bányafőmérnökké lépett elő. 1907. a budapesti központban bányászati előadó lett. 1909. mint b. bányagazgató visszakért Tatabányára, hol 1914. a telep vezetését vette át. 1920. ismét a budapesti központba került, ahol mint központi bányagazgató jelenleg is működik. Érdemeinek elismeréséül 1918. bányatanácsosi, 1924. pedig m. kir. bányügyi főtanácsosi címmel tüntették ki. Az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek* alelnöke is volt.

**Timaróczy Sándor** ifj., mechanikus, szül. Salgótarján, 1888. Technológiai tanulmányait Bpsten végezte és 1913. Salgótarjában önállósította magát. A háború alatt a rimaszombati villamostelep, majd a *Nép- és Iparbank* műszaki osztályának vezetője lett. 1922 óta ismét Salgótarjában működik. Az *Ipartestületnek* 1928 óta elnöke.

**Tirtsch** Gergely, ev. lelkész, szül. Szepesváralja, 1872 márc. 1. Középiskoláit Eperjesen, a teológiát Pozsonyban, Rosztonkon és Greifswaldon végezte. Tanulmányainak befejezte után mint püspöki titkár működött; 1900. Újjáza lelkésze, később tényleges katonai lelkész lett. A háború alatt tábori főlelkésszé lépett elő. 1919 óta Kőszeg lelkésze. Önálló művei: *Az öntudatlan képzetek jogosultsága a pszichológiában*, *Leibniz erkölcstana* és *A szociális kérdés erkölcsi alapja*. Számos cikke egyházi folyóiratokban jelent meg.

**Tisza** Lajos (gróf), földbirtokos, felsőházi tag, szül. Bpest, 1878, Testvéröccse néhai Tisza István miniszterelnöknek. Középiskoláinak elvégzése után különböző németországi egyetemeken gazdasági tanulmányokat folytatott. Hazajövet átvette családjá szatmár- és szabolcsmegyei birtokainak vezetését. Harcolt a világháborúban és 1915. súlyosan megsebesült. Vitézségéért számos kitüntetést kapott. 1916. Károly király arany sarkantyús vitézzé ütötte.

**Tobler** János, országgyűlési képviselő, szül. Sopron, 1889. Iskoláit Sopronban végezte. Tanulmányainak befejezése után hamarosan bekapcsolódott a keresztény szoc. munkásmozgalmakba. A kereszt. szoc. szakszervezetek megszervezése és kiépítése körül jelentős tevékenységet fejtett ki. A háború alatt harcéri szolgálatot teljesített. A cseh megszállás után a felvidéki keresztény szocialista párt megszervezése körül szerzett érdemeket. Mint a *Pressburger Tagblatt* felelős szerkesztője, a sajtó terén is felvette a harcot a cseh elnyomással. Intranszigns magatartása és lelkes munkássága miatt a cseh hatóságok két ízben is börtönbe vetették. Mint a keresztényszocialistapárt főtitkárát, 1920. a prágai parlamentbe is beválasztották, az érsekújvári kerület mandátumával. 1922. Budapestre költözött, ahol azóta a keresztényszocialista mozgalmak egyik vezére. A különböző szakszervezetek lapjaiban élénk szakirodalmi munkásságot fejt ki. A legutóbbi képviselőválasztások során a pestkörnyéki kerületben pótképviselővé választották, majd a több helyen megválasztott Haller István és Csik József lemondása folytán került a parlamentbe.

**Tódor** Árpád, rendőrtanácsos, szül. Csíkszenttamás, 1880 jan. 1. Középiskoláinak elvégzése után a Katonai Akadémia növendéke lett. Tényleges katonai szolgálata alatt jogi tanulmányokat folytatott. Jogtudori oklevélnek elnyerése után a határrendőrség kotelékebe lépett és kapitányi rangban teljesített szolgálatot. A háborúban harcvonalban küzdött és számos hadiérdemrenddel tüntették ki. 1919. a miskolci államrendőrség kapitányságának vezetését vette át.

**Toldy** Jenő, apátplébános, szül. Kiskunfélegyháza, 1871 nov. 18. Középiskoláit szü-

lővárosában, Kecskeméten és Szegeden, a teológiát Vácott, jogi tanulmányait Budapesten végezte. Pappá szenteltetése után előbb, mint káplán, később mint kinevezett lelkész különböző városokban működött. 1908. a kiskunfélegyházi ó-plébániára nevezték ki. 1915. pápai kamarás, 1920. apátplébános lett és 1921. esperesplébános címet kapott. Városának társadalmi életében nagy tevékenységet fejt ki. Egyházi és szépirodalmi cikkei különböző folyóiratokban jelennek meg.

**Toldi** Sándor (nagy), ref. lelkész. A magyar sportélet jelentős egyénisége. Mint diszkoszvető európai viszonylatban is az első közé küzdötte fel magát. 1924. Budapest és 1925. Magyarország diszkoszvető bajnoka lett.

**Tollé** Dezső, az Orsz. Társ.-Bízt. Int. aligazgatója, szül. Ipolynék, 1889. Középiskolai tanulmányait Nagyszombaton végezte, jogi tanulmányait pedig a bpesti tud. egyetemen, ahol jogi doktorátust nyert. Szolgálatait a kereskedelmi minisztériumban kezdte meg, ahonnan a népjóléti minisztériumba került. A háborút mint tartalékos főhadnagy küzdötte végig, kétszer megsebesült és több kitüntetésben részesült. Mint miniszteri titkárt 1928. az O. T. I. aligazgatójává nevezték ki és azóta fejt ki értékes szolgálatait.

**Tolnay** Ákos, festőművész, szül. Buda-1861 aug. 10. Középiskoláinak elvégzése után az Orsz. Mintarajztanoda, majd a bécsi és müncheni akadémiáknak volt növendéke. Lietzenmayer és Benczur tanítványa volt, majd tanulmányait Párisban folytatta. Mint kiállító először 1883. Münchenben szerepelt. Bpsten 1885. állított ki először és *Haldokló apáca* c. nagyobb szabású kompozíciójával tünt fel. Nevezetesebb képei: *Nyári délután*, *Habok között*, *Hajnal hasadása*, *Forrás*, stb. Túlnyomórészt arcképek festésével foglalkozik, ezek között kiváltak gr. Andrassy Gyula, dr. Wekerle Sándor, báró Nikolics Fedor, herceg Eszterházy Sándor portréi; specialitása a szép női fejek megfestésének. Művészetét pontos rajz, finom, lágy tónusok, és kiváló ízlése jellemzi. Több érmet és kitüntető okiratot nyert. Képeivel szerepel a Szépművészeti Múzeumban, a királyi várban, a prágai múzeumban és több előkelő műgyűjtő magánképtárában. A *Képzőművészeti Tanács* tagja, a *Benczur Társaság* igazgatója, a *Fészek* egyik megalapítója, amelynek 27 évig volt háznagya, igazgatósági tagja.

**Tolnai** Simon, lapkiadó, szül. Nagyvár-1867 márc. 26. Típikus amerikai mintájú üzletember, aki egész szegényen kezdve küzdötte fel magát az egyik legnagyobb magyar kiadóvállalat tulajdonosává. 1898. indította meg a *Tolnai Világlapja* c. képes hetilapját, amely ma a legelterjedtebb magyar folyóirat. Kiváló szolgálatot tett a népművelődésnek a *Tolnai Világtörténet*, a *Tolnai*

*Világlexikon* és még számos szépirodalmi és népszerű, tudományos könyv kiadásával. A *Délibáb* c. színházi, és a *Bazár* c. divatlap is T. kiadásában jelenik meg.

**Tomcsányi Kálmán** (tomcsányi), min. tan., szül. Ivánkafalu, 1881 okt. 11. Középiszkolai tanulmányainak elvégzése után a bpesti egyetemen jogtudományi oklevelet nyert. 1910. ügyvédi vizsgát tett. Pályafutását a *Magyar Földhitelintézetnél* kezdte. Hosszú ideig ügyvédi gyakorlatot is folytatott. 1920. a belügyminisztériumban min. tanácsossá nevezték ki. Vezette a belügyminisztérium közbiztonsági osztályát és a jogszabályalkotási munkában tevékeny részt vett. Ezidőszert az igazgatási rendészeti osztályt vezetői s hasonló munkakört tölt be.

**Tomcsányi Móric** (tomcsányi), egyet. tanár, felsőházi tag, szül. Temesvár, 1878 márc. 21. Középiszkoláit Bpsten végezte, majd a párisi és a bpesti egyetemet hallgatta. Jogi és államtud. doktori és ügyvédi oklevelet szerzett. Hosszabb külföldi tanulmányút után a pénzügyminisztériumhoz került, mint fogalmazó. A közigazgatási, közjogi irodalomban kifejtett értékes munkásságának elismerésül 1906. a bpesti egyetem a közigazg. jogból m.-tanárrá képesítette. 1917. kinevezték Turóc megye főispánjává. 1918. cs. és kir. kamarás lett. 1922. a Pázmány-egyetem meghívása folytán a közigazgatási jog és a közjog ny. r. tanárává neveztetett ki. Kiváló jogi szaktekintély, a szakirodalom jeles művelője. Önálló munkái: *A vagyoni felelősség elve a közigazgatásban, Önkormányzat és decentralizáció, A közjog és magánjog határa, A magyar közigazgatási jog alapintézményei, Magyar közjog, alkotmányjog.* A felsőházba a Pázmány-egyetem jog- és államtudományi kara választotta. A Magy. Tud. Akadémia lev.-tagja. A Népszövetség genfi közigazgatási bizottságának bírója.

**Tomcsányi Vilmos Pál**, v. igazságügyminiszter, orsz.-gyűl. képviselő, szül. Bpest 1880. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a bpesti egyetemen sub auspiciis regis jogi és államtudományi doktorrá avatták. Tanulmányait Berlinben, Párisban, Londonban és az Egyesült Államokban folytatta. 1902. büntetőtörvényészki aljegyző, majd 1906. igazságügyminiszteri fogalmazó lett. 1912. a budapesti tud. egyetemen a politika m.-tanárává képesítették. 1918. miniszteri tanácsos, majd külügyminiszteri h. államtitkár lett. 1920. a vásárosnaményi választókerület, ker. nemz. párti programmal egyhangúlag nemzetgyűlési képviselővé választotta. 1920. elvállalta az igazságügyminiszteri tárcát és néhány hónapra keresztül a belügyminisztériumot is vezette. Nevéhez fűződik a kir. ítélőbírak és a királyi ügyészek státusáról szóló 1920. évi XX. t.-c. megalkotása, valamint a vagyon, az erkölcsiség és a személyiség hatályosabb büntetőjogi védelméről szóló törvényjavaslat

benyújtása. Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről, a büntető igazságszolgáltatás egyszerűsítéséről, a hazaárulók felelősségéről szóló t.-c. kiegészítéséről, a szerzői jogról és a berni szerzőjogi unióba való belépésről szóló törvények megalkotása szintén T. miniszterségének idejére esik. 1922 óta Bereg és Szatmár megyék közéletében tevékeny részt vett. Jogi szakirodalmi munkássága közismert. Megjelent ilyenmű munkái: *A mentelmi jogról, A parlamentnek költségvetési joga, A szociológia viszonya a politikai tudományokhoz.* 1922. a mezőgazdasági választókerület kiscsardapárti programmal nemzetgyűlési képviselővé választotta, 1926. egységspárti programmal választotta meg régi kerülete.

**Tonelli Sándor**, közgazdasági és szociológiai író, szül. Nógrádverőce, 1882 jún. 2. A bpesti egyetemen tett jogi doktorátust, majd Amerikába hajózott a munkásviszonyok tanulmányozására. 1908. az *Orsz. Iparegyet* titkára, 1913. a szegedi *Kereskedelmi és Ipar-kamara* főtitkára lett. Közgazdasági és szociológiai cikkei különböző szakfolyóiratokban jelentek meg. Főbb munkái: *Bosznia és Hercegovina közgazdasági élete, Angolok és amerikaiak, A drágaság, Magyarország a világpolitikában, Emberi miniatűrök.*

**Toponárszky Pál**, bányafőmérnök, szül. Ókeresztúr, 1889 márc. 20. Középiszkolai tanulmányait Szegeden végezte és a selmecbányai Bányászati Főiskola hallgatója volt. 1912. Tatabányán, mint bányamérnök működött. A háborút, mint főhadnagy a harc-téren küzdötte végig. Erdemeit a kisezüst vitézségi érem, két Signum Laudis, a III. o. katonai érdemkereszt, a Kőolaj-csapatkereszt kitüntetésekkel jutalmazták. 1918. mint üzemvezető tért vissza Tatabányára. 1920. Vörösváron bányafőmérnökké lépett elő.

**Torda József**, fényképész, szül. Bpest, 1878. A fényképész szakma elsajátítása után a bpesti iparművészeti főiskolán, majd a technológián tökéletesítette szakismerteteit. Munkáival számos hazai és külföldi kiállításra, 1913. a párisi nemzetközi kiállításra nagy aranyérmert nyert. 1918—1929. a Fényképész Ipartestület elnöke volt. Ipartestületi elnöki működéséhez fűződik a fényképész szakma képzéséhez való köztöttsége. 1920. a szakmai élet fellendítésére megindította a *Magyar Fotográfia* c. szaklapot, melynek azóta is szerkesztője. Évekig az Iposz alelnöke volt. Az Orsz. Ipareg. let igazgatósági tagja, a Keresk. és Iparka arának zsüri-tagja. Érdekképviselői és társadalmi szereplése alatt a polgárság gazdasági érdekeit mindig a legerélyesebben vette védelmébe.

**Tordai Ányos**, reálgimn. igazg., szül. Héjőcsaba, 1879 aug. 3. Középiszkoláit Egerben, teológiai tanulmányait Bécsben és filozófiai tanulmányait Bpsten végezte. 1903.

bölcsészeti doktori oklevelet, 1904. tanári oklevelet szerzett. 1903—1924. tanár volt a Cisztercita-Rend székesfehérvári, pécsi, bajai és egri gimnáziumában. 1924. kinevezték a bajai gimnázium igazgatójának és a ciszt. rendház főnökének. Szépirodalmi és esztétikai tevékenységet fejt ki. Ifjúsági színjátékai: *Tinódi*, *Mikes Margit királyleány*, stb. Kritikái, tárcái és irodalomtört. dolgozatai főleg a *Kath. Szemlében*, a *Magyar Kultúrában*, a *Századokban*, *Irodalomtörténetben*, az *Életben*, a *Gárdonyi Társaság* évkönyveiben jelentek meg. Tankönyveit a középiskolákban használták.

**Torday Árpád**, egy. c. rk. tanár, szül. Bpest, 1874 dec. 15. Orvosi oklevelének megszerzése után a II. kórhonctani intézetben folytatta tanulmányait, majd az első Belgyógyászati Klinika tanársegéde lett. 1911. az egyetem m.-tanárává képesítették. A háború alatt mint ezredorvos teljesített szolgálatot. Megkapta a Signum Laudist, valamint a vöröskereszt II. oszt. érmét. 1918. bpesti kórházi főorvossá nevezték ki és 1928 óta c. rk. egyetemi tanár. Az orvosi szaklapokban megjelent értekezései figyelemre méltóak. Önálló művei: *A vérszes vérszegénységről*, *Adatok a leukémia kérdéséhez*, *a Mikulic-féle betegségről*, *Kaufmann-féle vérpróba és diabetes mellitus*.

**Torday Géza János**, ügyvéd, szül. Budapest, 1886 ápr. 24. Középiskoláit és egyet. tanulmányait Bpsten végezte. 1913. ügyvédi oklevelet nyert. Mint hadnagy végigküzdötte a háborút s olasz fogságba esett. Két Signum Laudist, Károly-csapatkeresztet és a sebesülési érmet kapta meg. A háború után Bpsten ügyvédi irodát nyitott s az egyetemi szövetségek életében tevékeny szerepet játszik. Elnöke volt a *Protestáns Főiskolai Hallgatók Bethlen Gábor Szövetségének*, megalapítója a *Széchenyi-Szövetségnek*, a *Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvak Nemzeti Szövetségének* és a *H. O. N. Sz.-nek* igazgatója. A *Hadirokkant-Párt* ügyésze s az *Egységspárt* tagja.

**Tormay Béla** (nádudvari), a Magy. Kir. Postatakarékpénztár vezérig., szül. Bpest, 1881 aug. 9. Tanulmányait Bpsten végezte. 1900. a Statisztikai Hivatal kötelekébe lépett. Külföldön hosszú tanulmányutat tett a gazdasági statisztikai kérdések tanulmányozása céljából. A háborúban mint tartalékos hadnagy vett részt és több kitüntetésben részesült. A koronázás alkalmával IV. Károly király aranyaskartújs vitézzé avatta. A háború után a Statisztikai Hivatal külkereskedelmi osztályának vezetője lett és előkészítette a külkereskedelmi statisztika reformját. A tudományos irodalom terén is munkálkodik, szakkikkeit a bel- és külföldi folyóiratokban jelennek meg. T szerkesztette a külkereskedelem alakulásairól szóló jelentéseket. 1926-ig, mikor is a

M. kir. Postatakarékpénztár vezérigazgatójává nevezték ki. Ebben a minőségben értékes munkásságot fejtett ki az üzem racionalizálása körül. Megszervezte a takarékosági propagandát és a minden év okt. 31-én megtartandó takarékosági napot. A propaganda eredményességét a betétállomány emelkedése, főleg a kisbetétek számának szaporodása bizonyítja. További programja, hogy az intézet új feladatok vállalásával a közgazdasági életben elfoglalt pozícióját minél tökéletesebben töltsse be és ezáltal a Postatakarékpénztár üzletkörébe minél szélesebb rétegeket kapcsoljon. P. tagja a statisztikai és a munkaközvetítő szakvizsgabizottságnak, a m. kir. Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatal mellett működő tanácsnak és az orsz. Gazdaságstatisztikai és Konjunktúrakutató Bizottságának.

**Toronyi Gyula** (id.), operacénekes, szül. Bpest, 1872 szept. 10. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a *Népszínház* tagja, majd a *Színészakadémia* növendéke lett. Hosszabb ideig vidéken működött. 1910. a *Király Színházhoz* szerződött, később a *M. Kir. Operaház* tagjául hívták meg. Prágában és Nürnbergben vendégzerepelt.

**Tóry Gergely**, h. államtitkár, szül. Hosszúpereszteg, 1877 ápr. 7. Középiskoláinak elvégzése után, a bpesti műegyetem előadásait hallgatta, ahol 1900. gépészmérnöki oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után a Danubius Hajó- és Gépgyár, majd a Weitzer-féle vagon- és gépgyár és végül a Magyar Fém- és Lámpaárúgyár R.-T. mérnöke volt. 1907. a bpesti ipariskola tanárává nevezték ki és 1917. az ipariskola igazgatója lett. Közszolgálati pályáját 1919. kezdte meg, amikor is kinevezték a keresk. minisztériumba oszt.-tanácsossá. 1927. miniszteri tanácsos lett, 1928. pedig a h. államtitkári címet kapott. A keresk. minisztériumban a gyáripari ügyek szakosztályának vezetője.

**Tóth Aladár**, zenei író, szül. 1898. Tanulmányainak befejezése után a *Pesti Napló* zenekritikusa lett. Cikkjei és értekezései a hazai és külföldi szakfolyóiratok hasábjain láttak napvilágot. G. Adler: *Handbuch der Musikgeschichte* c. művében T. írta a modern magyar zenével foglalkozó fejezetet. Önállóan megjelent műve: *Adatok Mozart zenedrámáinak esztétikájához*.

**Tóth György**, kúriai bíró, szül. Bölön, 1871 máj. 20. Középiskoláit Kolozsvárott végezte, majd ugyanott jogi doktorátust tett. 1900. a bírói vizsgát. Működését 1897. a dévai törvényszéken kezdte meg, mint aljegyző. Ugyanakkor munkatársa volt a *Déva és Vidéke* c. lapnak és Árius jelzéssel szépirodalmi cikkeket is írt. Déváról Nagyszébenbe került, ahol, mint ügyészségi megbízott működött. 1901. albíróvá nevezték ki a besztercei járásbírósághoz. 1904. a kolozsvári fülötáblához osztották be mint tanácsjegy-

zót. 1908. a kolozsvári törvényszék bírása lett, majd táblabíróvá nevezték ki. A román megszállás alatt megtagadta a hűségeskü letételét és ezért nem folytatta működését, hanem Ferenc József unitárius püspök titkára lett. Egyidejűleg élénk részt vett a *Magyar Szövetség* szervezési munkálataiban. 1922. áthelyezték a bpesti táblára, majd 1925. kúriai bírónak nevezték ki. Bírói munkássága mellett élénk közéleti működést fejtett ki. Az *Erdélyi Múzeum-Egyesület* titkáráként számos kulturális és emberbaráti akciót vezetett. Buzgó munkásságot végzett az unitárius egyház érdekében is, mint az egyházi főtanácsos képviselője, majd consistora és később az egyházi képviselőtanács tagja. Nagyszámú egyházi és jogtörténeti cikket írt a *Keresztény Magvető* c. folyóiratba. Az *Unitárius Egyház Törvényeinek Gyűjteményét* saját költségén adta ki. Egyházi működését Bpsten is folytatta. Résztvett az unitárius egyház igazgatótanácsának megszervezésében és annak elnöke lett. Éveken át tagja volt a bpesti egyházközösség presbitériumának. 1929. az egyházközösség gondnokává választották. Számos szakcikkjein kívül megjelent önálló művei: *A görögkeleti magyarok, A döntvényjog, A közbirtokosság mint jogi személy és Az örökség birtokbavétele az egyetemes polgári törvénykönyv szerint.*

**Tóth Gyula,** rendőrfőtanácsos-orvos, szül. Bpest, 1877 jan. 24. Középiskoláit és az egyetemet a fővárosban végezte, ahol orvostud. oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után az egyetemi bőrgyógyászati klinikán működött, majd 1905. rendőrorvos lett. A X. kerület, később a VII. kerület főkapitányságainál működött, később a rendőrkórház urológiai osztályának élére került. Jelenleg a főkapitányság rendőrfőorvosi hivatalának a vezetője. Orvosirodalmi munkái a különböző tudományos folyóiratokban jelentek meg.

**Tóth Elemér** (kiskéri), ny. államtitkár, szül. Pápa, 1867 febr. 11. Középiskolai és jogi tanulmányainak elvégzése után 1888. a földművelésügyi minisztériumba nevezték ki, ahol a vízügyi osztályba került. 1910. áthelyezték a mezőgazdasági-munkás főosztályba, majd a vadászati ügyek intézését bízták rá. Fokozatos előléptetések után 1906. min. osztálytanácsos, 1913. min. tanácsos, 1923. h. államtitkár. 1923. nyugalomba vonulásakor államtitkárrá nevezték ki. Erdemdús munkásságának elismeréséül megkapta a III. o. vaskoronarendet és a II. o. polg. hadiérdemkeresztet.

**Tóth Henrik,** ny. min. tan., szül. Bpest, 1866 júl. 4. Középiskoláit és egyet. tanulmányait Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után, mint tanársegéd a Műegyetem földépítészeti tanszékénél működött, majd a földművelésügyi minisztérium szolgálataiba lépett. 1893—1926. az államépítésztnél Szekszárdon szolgált, ahol 1911—1926. a fő-

nöki teendőket látta el. 1924. min. tanácsossá nevezték ki és 1926. nyugdíjba vonulva Szekszárdon telepedett le. A Signum Laudis tulajdonosa.

**Tóth Imre** (csáfordi), r.-t. igazg., szül. Budapest, 1873 febr. 5. Középiskoláit Szegeden, a Kereskedelmi Akadémiát Bécsben végezte, majd az Első Magyar Általános Biztosító Társaság bécsi intézetének kötelékébe lépett. Negyedélevení működés után 1898. a vállalat szolnoki fiókintézetébe került, mint titkár és egy év múlva a fiók igazgatója lett. A város iparvállalatainak átszervezése terén szerzett nagy érdemeket. Ezeknek elismeréséül Szolnok vármegye törv.-hat. bizottságának tagjául választották. Ezenkívül tagja a városi képviselőtestületnek, alelnöke a *Nemzeti Hitelintézet* szolnoki fiókjának.

**Tóth István** (ecsegi), h. államtitkár, szül. Mezőtúr, 1877. Középiskoláit szülővárosában, jogi tanulmányait Budapesten végezte. Utána a budapesti törvényszék joggyakorokává, majd a kultuszminisztérium fogalmazójává nevezték ki. A gyógypedagógiai ügyosztályban Náray-Szabó Sándor államtitkár utódként az ügyosztályfőnöki tisztséggel bízták meg. Több éven át elnöke volt a gyógypedagógiai intézetek orsz. szaktanácsának, hol a legtöbb és legfontosabb reformkérdéses törvényjavaslat fűződik nevéhez. T. szervezte a siketnémák részére az első mezőgazdasági iskolát. A Gyógypedagógiai képzőt szemináriumai gyakorlatokkal bővítette ki. 1915. gr. Klebelsberg Kuno, akkori államtitkár, a szakirányú népoktatási ügyosztály élére állította, hol főként az önálló mezőgazdasági népiskolák szervezése körül szerzett kiváló érdemeket. Számos ilyen iskolát létesített. A külföldön több tanulmányutat tett. Németországban, Franciaországban és Angliában tanulmányozta a közoktatási intézményeket. A kormány képviselőjeként résztvett a vakok tanárainak nemzetközi kongresszusán. Apponyi Albert, akkori miniszter, 1917-ben a nem kat. egyházi ügyosztály vezetésével bízta meg. 1920. az egyetemi ügyosztály főnökévé, majd rövidesen megint a nem kat. egyházi ügyosztály vezetőjévé lett, mely állását ma is betölti. T. közoktatásunk egyik kipróbált személyisége, akinek rendkívüli szerep jutott a magyar kultúra kifejlesztésében. A kormányzó a II. o. polgári érdemkeresztel tüntette ki a közoktatás körüli érdemeiért.

**Totth István** (simaházi), kir. kúriai tanácselnök, szül. Szekszárd, 1867 dec. 18. Középiskoláit Baján, jogi tanulmányait a pécsi jogakadémián végezte, tudori oklevelet a bpesti tud. egyetemen nyert. Budapesten gyakorló ügyvéd lett, s mint ilyen tagja volt az Ügyvédi Kamara választmányának és az *Ügyvédi Vizsgáló Bizottságának*. 1913. a budapesti kir. ítéltáblához nevezték ki bírónak, 1921. már a kir. Kúria bírása volt, 1928 óta pedig a kir. Kúria tanácselnöke, ahol a II.



polg. s egyúttal szabadalmi tanácsot vezeti. A tanács az utóbbi években nagyfontosságú, közérdekű ügyeket tárgyalt. Érdekes ítéleteivel számos ügyben a régi polgári törvénykönyv korlátain túlmenő és a modern élet követelményeinek megfelelő újszerű joggyakorlatot teremtett.

**Tóth István**, plébános, szül. 1876. Középiskolái és a teológiát Kalocsán végezte. Több egyházközség lelkésze volt. 1921-ben a kalocsai alsóvárosi plébánia vezetésével jutalmazták kiváló lelképásztori működését, a kalocsai érsek pedig az érseki tan. címmel tüntette ki. Az egyházi szakirodalom egyik ismert munkása. Mint a kalocsai keresztény munkásegylet eln. a helybeli szociális mozgalmak egyik irányítója.

**Tóth István**, főjegyző, szül. Garta, 1877 dec. 20. Középiskoláinak elvégzése után közgazgatási tanulmányokat folytatott. 1896. Vámosderecske s.-jegyzője lett, majd, mint h.-jegyző Felsőpályára került. 1904 óta Körmenen vezető-főjegyző. Számos közintézmény létesítése fűződik nevéhez.

**Tóth László**, író és hírlapíró, szül. 1899. Középiskoláinak befejezése után egyetemi tanulmányokat folytatott és jogi doktorátust szerzett, majd a hírlapírói pályára lépett. 1922 óta az *Uj Nemzedék* felelős szerkesztője. Jelentékeny szépirodalmi munkásságot fejtett ki. Önálló munkái: *Versek*, a *Májusfa* c. verses színjátékát a Nemzeti Színház mutatta be.

**Tóth László**, történész, szül. Tápiószéle, 1895 jún. 4. Egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. 1919. a *Nemzeti Múzeum* segédőre, 1922. ugyanott alkönyvtárnok lett. 1925. a késői középkor egyetemes történetéből egyet. magántanárrá képesítették. 1925—26. a római-magyar történelmi intézetben végzett kutatásokat. Több szakfolyóirat cikkírója. Főbb művei: *Fraknói Vilmos, Élelmiszerárak és élelmiszerbevásárlás a pápai udvarban XXII. János korában, A pápai udvar lakásviszonyai a XIII. század második felétől a XIV. század közepéig*.

**Tóth János**, v. b. t. t., az Országos Földbirtokrendező Biróság elnöke, felsőh. tag, szül. Turkevén, 1864 júl. 16. Középiskoláit Debrecenben, jogi tanulmányait Budapesten végezte és 1887. szerzett doktori oklevelet. 1892. Mezőtur választotta követévé. Ezt a kerületet 1918 végéig függetlenségi programmal képviselte. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártnak éveken át alelnöke, majd igazgató-elnöke volt. 1905. a képviselőház háznagyává választották. 1906. a válás- és közoktatásügyi minisztérium politikai államtitkárává, 1907. v. b. t. t.-sá, 1918. belügyminiszterré, 1921. pedig az Országos Földbirtokrendező Biróság elnökévé nevezték ki. 1927 óta a felsőháznak élethossziglan kinevezett tagja. Hosszú közéleti pályáján, érdemekben rendkívül gazdag munkásságával a társadalom egyik legkiválóbb repre-

zentánsává lett. Évtizedeken át termékeny irodalmi munkásságot fejt ki.

**Tóth Kálmán**, polg. isk. igazg., szül. Bpest, 1883 szept. 19. Középiskoláit Székesfehérvárott, egyet. tanulmányait Bpsten végezte. Eleinte Erdélyben működött, majd a szombathelyi polg. iskola tanára lett. 1914—1919. Muraszombaton működött, majd a megszállás után ismét Szombathelyre került és 1926 óta az ottani polg. iskola igazgatója. A helyi lapokban irodalmi munkásságot fejt ki. 1901. a *pro ecclesia et pontifice* kitüntetést kapta meg.

**Tóth Lajos**, egyetemi ny. r. tanár, szül. Kiskunhalas, 1876 szept. 28. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a bpesti tud. egyetem jogi karának hallgatója volt, ahol sub auspiciis regis jogtudományi doktorátust nyert. 1904. a debreceni ref. jogakadémia magánjogi tanszékére tanárrá választották, 1910. a debreceni ref. főiskolán akadémiai igazgató lett és a bpesti tud. egyetemen a magyar magánjogból egyetemi magántanárrá képesítették. A háborúban főhadnagyi kinevezést nyert. 1914. a debreceni egyetemre a magánjog ny. r. tanárává neveztetett ki. 1919. a debreceni egyetem prorektora, 1921. az egyetem jogi karának dékánja. A debreceni *Tisza István Tudományos Társaság* főtitkára, az egyetem képviselőtében a magyar országgyűlés felsőházi póttagja. Szakirodalmi munkássága jelentős és terjedelmes. Főbb önálló művei: *A vérség oltalma, Növedékjog, Vélemény a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetéhez. Közjog-magánjog, Magyar magánjog, Általános tanok I—II. kötet, Jogképesség a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetében. Nyomatás alatt: Magyar magánjog, Dologi jog*.

**Tóth Mike**, a Jézus Társaság tagja, főgimn. tanár, szül. Eör, 1838 szept. 25. Tanulmányainak elvégzése után Kalksburgban és Kalocsán mint tanár működött, majd 1865. Innsbruckban teológiai tanulmányokat folytatott. 1878. pappá szentelték. Ez időtől kezdve Kalocsán tanított és egy időben a szatmári leánygimnázium igazgatója volt. Nagyarányú hitbuzgalmi irodalmi tevékenysége mellett természettudományi és műtörténeti tanulmányokat folytatott. Nevezetesebb művei: *Magyarország ásványai, Keresztény tökéletesség gyakorlása, Elmélkedések, Középeurópa műépítményei*, stb. 65 évi tanári működési után vonult nyugalomba. Kiváló munkásságának elismeréséül a III. oszt. magyar érdemkeresztet és a pápai *pro ecclesia et pontifice* aranyérmest kapta meg. A *Szent István-Akadémia* tisztagja.

**Tóth Pál**, orvos, országgy. képviselő, szül. Szarvas, 1887 szept. 2. Középiskolai és egyetemi tanulmányainak befejezése után, 1910. orvostudori oklevelet nyert. 1914. községi orvos lett Szarvason. A háború alatt,

előbb mint főorvos, később pedig ezredorvosi rangban harctéri szolgálatot teljesített. Erdemeit számos kitüntetéssel jutalmazták. 1918. a szarvasi nemzeti tanács elnökévé választották, de tisztóságát csak rövid ideig töltötte be. 1925. Szarvas község főorvosává lépett elő. 1926. az országgyűlésbe küldték. Megyei törv.-hat. bizottsági tag. Békés megye közigazgatási bizottságának tagja.

**Tóth Pál László** (emődi), törv. orvosszakértő, szül. Mezőcsát, 1896. jan. 25. Középiskoláit Szentesen, az egyetemet Bpsten végezte, ahol orv. tud. oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után, mint tanársegéd a törvényszéki orvostani intézetben működött. A háború alatt, mint hadnagy harctéri szolgálatot teljesített és számos kitüntetésben részesült. A leszerelés után a m. kir. államrendőrség orvosa lett, majd 1922. mint első orvosszakértő, a pest-vidéki törvényszékhez került. Orvostudományi szakirodalommal foglalkozik. Tanulmányai és értekezései orvosi szaklapokban jelentek meg.

**Tóth Tamás**, polgármester, szül. Szolnok 1893. júl. 6. Középiskoláit szülővárosában, egyetemi tanulmányait Bpsten végezte, ahol jogtudori oklevelet nyert. A háborúban frontszolgálatot teljesített, mint tüzérfőhadnagy. Leszerelése után Szolnok város aljegyzőjének választotta meg. 1920. városi tanácsnok, 1921. városi főjegyző lett. 1925. egyhangúlag polgármesterré választották. Működése alatt indult meg a város modern fejlődése. Számos városi, gazdasági, szociális és kulturális intézmény létesítése fűződik nevéhez. Alig öt esztendő alatt szinte amerikai gyorsasággal a legelső vidéki városok sorába emelte Szolnokot.

**Tóth Tihamér**, egyet. ny. r. tanár, szül. Szolnok, 1889. jan. 14. Középiskoláit szülővárosában, a teológiát Bpsten és Bécsben végezte. Pappá szenteltetése után teológiai tanári működését Egerben kezdte. A háború alatt, mint tábori pap Szerbiában, a Kárpátokban, Galiciában és Oroszországban teljesítette hivatását és ismételt kitüntetésben részesült. A leszerelés után a bpesti tud. egyetemen tanárhelyettes lett. 1925. ny. r. tanárrá nevezték ki. A hittudományok bekebelezett doktora, pápai tb. kamarás, c. apát, egerfőegyházmegyei áldozópap, a *Szt. István Akadémia* I. oszt. titkára, a *Magy. Pedagógiai Társaságnak*, a *Aquinói Szt. Tamás Társaságnak* és az *Országos Ijúsági Irodalmi Tanácsnak* r. tagja, a *Magyar Pszichológiai Társaságnak* választm. tagja. Önálló művei: *Az ifjúság lelki gondozása, A felnőttek lelki gondozása, Szentbeszéd a Krisztus királyságáról, Szentbeszéd a Tízparancsolatról, Az élet értelme és a szenvedés, De Toestanden in Hongarije, A Katolikus Tudósító, A tiszta férfúság, Reine Jugendreife, Giovinezza pura, Cisty Muz, A művelt ifjú, Bildung des jungen Menschen, Formazione del Giovane, A jelle-*

*mes ifjú, Charakter des jungen Menschen, A vallásos ifjú, Religion des jungen Menschen, Krisztus és az ifjú, Christus und die Jugend.*

**Tövölgyi Elemér**, egyet. m.-tanár, szül. Budapest, 1872. júl. 17. Egyet. tanulmányait Bpsten, Berlinben, Londonban és Párisban végezte, majd a Korányi-klinika gégészeti asszisztense lett. Később külföldi egyetemeken dolgozott, majd a *Tüdőgondozó* főorvosa lett. 1915. egyet. m. tanárrá nevezték ki. A *Munkásbiztosító Pénztár* gégészeti osztályának vezetője. A M. Á. V. orvosi tanácsadója, a *M. Kir. Operaház*, a *Színművészeti Akadémia* és a *Zeneakadémia* orvosa. Igen jelentős orvosi szakirodalmi munkásságot fejtett ki. Bel- és külföldi lapokban megjelent cikkein kívül önálló tanulmányai is jelentek meg, amelyek közül nevezetesebbek: *A gégegyémőkről, Észrevételek az énekesek gégehurutjai körüli tapasztalatokról, Az énekesek légzési hibáiról*, stb. A szakirodalmon kívül *jelentős szépirodalmi munkásságot is fejtett ki*. Több színműve a fővárosi színpadokon került előadásra. *Dal és zene c. művét az Uránia Színház* sorozatos előadásokon mutatta be.

**Tower Vilmos**, tábori főesperes, szül. Komárom, 1879. február 17. A győri főgimnázium elvégzése után 1901. pappá szentték. Kétévi káplánkodás után lakompaki lelkészé nevezték ki. Működése alatt megalakította az ország egyik legelső keresztény-szociális egyesületét. Ebben az időben Sopron vmegye törv.-hat. biz. taggá választotta. 1910. a tábori lelkészethez vonult be és a traiskircheni katonai akadémia tanára lett. Ez állásában a király a II. o. lelkései érdemkereszttel tüntette ki. 1918. hazatért és 1921. tábori plébánosává, majd 1923. tábori esperessé lépett elő. Ugyanez évben a pápa titkos kamarásává nevezte ki és a *Szent István-Akadémia*, valamint az *Aquinói Szent Tamás Társulat* rendes tagjává választották. 1927. a székesfehérvári honvéd vegyesdandár vezető lelkészévé nevezték ki, amely állásában a kormányzó tábori főesperessé léptette elő. Európa egyik legnagyobb fiziognomusa. A *British Múzeumban* múmiákon végzett fiziognómiai vizsgálatait a külföld figyelmét is felkeltették. Igen sok folyóirat, napilap munkatársa és 14 önálló munkája jelent meg. Nevezetesebb munkái: *A hipnotizmusról, Reformeszék a papnevelést illetően, Die heilige Barbara, Der Monismus, Instructio practica de missis, A kath. hitvallás*, stb.

**Tömböly Dénes**, okl. építésmérnök, műegyet. tanársegéd, szül. Csánig (Vas m.), 1898. dec. 27. Középiskoláit Sopronban és egyet. tanulmányait Bpsten végezte. A háborúban harctéri szolgálatot teljesített. Megkapta a kisezüst és bronz vitézségi érmeiket. A mezőtúri postaépület pályázatán pályatervével díjat nyert. 1926. a műegyetemen

kisegítő tanársegéd, 1929. r. tanársegéd lett a II. sz. épületszerkezeti tanszéken. Több villát, családi házat épített, Csánig község iskoláját, az érdi gyógytárépületet tervezte. Művészi iránya a modern stílus.

**Tömösváry** Tivadar (galochi), ügyvéd, szül. Kisrosvágy (Zemplén m.), 1887 márc. 30. Középiskoláit Nagyszombaton, egyetemi tanulmányait Kolozsvárott végezte. 1913. a bpesti tud. egyetemen ügyvédi oklevelet nyert. A háború kitörésekor bevonult katonai szolgálatra és az északi harctérre került. 1915. hadapródiskolai szolgálatra osztották be és a háború végéig ott teljesített szolgálatot. A háború után résztvett a hazafias politikai mozgalmakban. A kisgazdapárt szervezői és alapítói közé tartozik. Az ipolyszalkai kerületben a képviselői jelöléstétést pártédekből átengedte. 1926. a tatai választókerületben ellenzéki-legitimista programmal jelölték, de kisebbségben maradt. Széleskörű társadalmi és altruista tevékenysége, valamint nagyarányú ügyvédi elfoglaltsága mellett jelentékeny munkásságot fejtett ki politikai célok szolgálatában. A nevezetes Andrassy-féle váci petíciót T. adta be és egy év múlva a választást megsemmisítették. Számos társadalmi és kulturegyesület vezető tagja. Közjogi és közgazdasági cikkei a különböző szaklapokban jelennek meg.

**Törley** Bálint, gyáros, szül. Szabadka, 1885 dec. 21. Középiskoláit Kolozsvárott és Budapesten, a gazdasági akadémiát Kassán, az egyetemet pedig Leipzigban végezte. Egyideig gyakorlati tanulmányokat folytatott, majd családi birtokának kezelését vette át. 1907. lépett a Törley József cég kötelékébe, mint annak társtulajdonosa. Egyháza életében tevékenyen részt vesz, a ref. egyház tanácsbírája. Több gazdasági egyesület működésében vitt vezető szerepet. Mezőgazdasági és politikai cikkei szak- és napilapok hasábjain jelentek meg.

**Töpler** Kálmán, volt polgármester, felsőházi tag, szül. Sopron, 1861 júl. 5. Középiskolai és jogi tanulmányainak befejezése, valamint jogtudori oklevelének megszerzése után, bírói vizsgát tett. 1886. joggyakornoki minőségben igazságügyi szolgálatba lépett. 1890. aljegyző lett. 1893. a soproni járásbíróóság albirójaként működött. 1902. Sopron város polgármesteri székébe került, mely tisztségét 1918. hagyta el, amikor városa alkotmánypárti programmal országgy. képviselőjévé választotta. A kommunizmus alatt tiszv volt. A rend helyreállításakor ismét megkezdte közéleti tevékenységét. Erdemeiért kormányfőtanácsosi címet nyert. Felsőházi taggá Sopron törv.-hatósága választotta. A dán kir. Daneberg-rend lovagja, a III. o. vaskorona-rend, a II. o. polg. hadi érdemkereszt és a II. oszt. vöröskereszt-rendjelnek tulajdonosa. A soproni ág. hitv. evang. egyházközség felügyelője, Sopron

szab. kir. város törvényhatósági bizottságának örökös tagja, több gazdasági alakulatnak elnöke, illetve igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja.

**Török** Géza, a budapesti büntető tvszék elnöke, szül. Baján, 1873 máj. 1. Középiskoláit és jogi tanulmányait Bpsten végezte, és itt szerzett jogtudori oklevelet. 1896. a budapesti büntető tvszékhez neveztek ki joggyakornokká, ahol Zsitvay Leó jegyzője volt. 1900. egri alügyésszé lett. 1903. Plosz miniszter az igazságügymin.-ba rendelte, hol 12 éven át ügyészégi adminisztrációval és büntetőjogi kodifikációs ügyekkel foglalkozott, 1915. a bpesti ítélőtábla, 1921. a Kúria bírájává neveztek ki. 1922. a bpesti büntető tvszék másodelnöke, 1926. pedig elnöke lett. Főként politikai természetű és sajtóügyeket tárgyalandó rendkívül éles judiciummal. T. intézi el az irodalmi vonatkozású bűnpereket is, amelyek körül a kornak megfelelő megértést tanúsítja és értékel a komoly művészetét. T.-nek nagy érdemei vannak a társadalmi konszolidáció megteremtésében és a sajtógyakorlat terén sok vonatkozásban iránymutató tevékenységet fejtett ki.

**Török** Béla (murai és kőröstarcsai), követségi tanácsos, szül. 1880 febr. 9. Tanulmányainak befejezése után 1903. a honvédelmi minisztérium szolgálatába lépett, majd a közös külügyminisztériumba helyezték. 1908. diplomata vizsgát tett és a tuniszi főkonzulátusra osztották be. Később ismét a külügyminisztériumba rendelték. A stockholmi m. kir. követség jelenlegi vezetője. I. oszt. követségi tanácsos.

**Török** Géza (báró, erdődi), nyug. ezredes, szül. Prága, 1874 szept. 17. A katonai al- és főreáliskolát Bécsújhelyen végezte. Pályafutását, mint az 5. huszárezred hadnagya kezdte meg. Fokozatos előléptetések után, 1918. ezredessé neveztek ki. 1919. tevékenyen résztvett az 1. huszárezred felállításában és annak parancsnoka lett. Innen parancsnoki minőségben az orovai csikótelephez került és 1924. nyugalmomba vonult. Kiváló katonai szolgálataiért és a háborúban tanúsított magatartásáért a Vaskorona-rendet, a kardokkal díszített katonai érdemkeresztet, 2 Signum Laudist és a Károly-csapatkeresztet kapta meg.

**Török** János, államr. főparancsnok, szül. Temesvár, 1882 aug. 16. Középiskolai tanulmányait Kalocsán és Temesvárott végezte, majd a bpesti tud. egyetemen jogi doktorátust szerzett. 1906. lépett a rendőrség kötelékébe. Előbb a főkapitányság bünyügyi és előnki osztályán, később a VIII. ker. kapitányságon, majd a belügyminisztériumban teljesített szolgálatot. Utóbb visszakerült a főkapitányságra, ahol a karhatalmi ügyekkel foglalkozott. Egyideig detektívönökhelyettesi teendőket látott el. 1923. a magy. kir. államrendőrség h. főparancsnoka lett. 1924. a kormányzó r. főparancsnokká ne-

vezte ki. A háború alatt, mint tartalékos tüzérfőhadnagy és később, mint százados a déli és az északi fronton küzdött. Erdemeinek elismeréséül megkapta a II. o. polg. hadiérdemkeresztet, a hadiékítményes katonai érdemkeresztet a kardokkal, a hadiékítményes ezüst és bronz katonai érdemérmét a kardokkal, a Károly-csapatkeresztet, a sebesülési érmét, a jubileumi emlékérmét a fegyveres erők számára, a jubileumi emlékérmét a polg. alkalmazottak számára, a katonai jubileumi keresztet, a II. oszt. magyar érdemkeresztet és a német becsületérmét.

**Török Jenő**, polg. isk. igazg., szül. Orsova, 1893 márc. 25. Iskolai tanulmányait Kiskunfélegyházán és Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után áll. polg. iskolai tanárrá nevezték ki., majd Csepelen egy magániskola szervezésében vett részt, amelyet 1918. a község vett át. Fenti iskolánál, annak megalapítása óta, mint igazgató működik. Az *Orsz. Polg. Iskolai Tanáregyesület* titkára, kat. egyháztanácsos, a *Move* tb. elnöke.

**Török Kálmán** (egri), székesegyházi főesperes, c. prépost, kanonok, szül. Detken, 1865 nov. 11. Tanulmányait Gyöngyösön, Bpsten és Egerben végezte. 1891. pappá szentelték. Rövid ideig mint s.-lelkész és hitoktató működött. 1894. Egerbe került, ahol a főnevelő intézet aligazgatója, karkáplán, főszékesegyházi hitszónok és hitoktató lett. 1893. egyházkerületi tanfelügyelővé és c. alesperesé nevezték ki. 1906. első ízben, másodszer 1910. Gyöngyösön 48-as függ. Kossuthpárti programmal orsz.-gyül. képviselővé választották. 1915. kanonokká való kinevezése után visszakerült Egerbe, ahol 10 évig vezette az egri főkáptalan gazdaságait. A vm. közig. és törv.-hat. biz. tagja, az Egyházmegyei takptár elnöke. Jelentősebb irodalmi munkái: *A magyarországi kath. autonómiai mozgalmak 1848-tól napjainkig*, *A püspöki koadjutor jogállása, A magyarországi egyh. vagyon tulajdonjoga*. Ezekon kívül még lapokban és folyóiratokban, füzetekben számos műve jelent meg.

**Török Lajos**, tvszéki tanácselnök, szül. Törökszentmiklós, 1877 máj. 17. Középkiskoláit és az egyetemet Bpsten végezte, ahol 1900. jogtudori, 1904. bírói oklevelet szerzett. Pályáját a pestvidéki törvényszéknél kezdte meg. 1907. került a szolnoki járásbíróshoz. 1910. járásbíróvá nevezték ki. Résztvett a háborúban, mint főhadnagy és orosz fogságba került. 1920. tért haza és mint a polg. fellebbviteli tanács vezetője foglalta el hivatalát. 1922. táblabíróvá nevezték ki.

**Török Lajos**, egyet. ny. rk. tanár, szül. Bpest, 1863 szept. 3. Középkiskolai és egyet. tanulmányait a fővárosban végezte. Az orvosi oklevél megszerzése után különböző

külföldi egyetemeken dolgozott, majd visszatérve, a Munkásbiztosítói Pénztár orvosa, később a Poliklinika főorvosa lett. 1897. egyet. m.-tanárrá, 1904. egyet. ny. rk. tanárrá nevezték ki. Az orvosi szakirodalom terén igen értékes működést fejt ki. Számos önálló munkája jelent meg magyar, német, francia, angol és olasz nyelven. Nevezetesebb munkái: *Spezielle Diagnostik der Hautkrankheiten*, *A bőrbetegségek felismerése és gyógyítása*, *Lupus erythematosus, Krankheiten der Tal- und Schweissdrüsen, der Haare und Nägel*, *Circulationsstörungen der Haut*, stb. Értékes közegészségügyi működésének elismeréséül 1917. egészségügyi főtanácsossá nevezték ki. Az I. o. vöröskereszt kitüntetés tulajdonosa.

**Török Sándor**, ügyvéd, szül. 1866 Buda-pestben, középkiskoláit Budapesten, jogi tanulmányait részben Budapesten, részben külföldön végezte. A keresk. és váltótörvényszéknél kezdte joggyakorlatát, majd ügyvéd lett és 1900. átvette Layer János híres fővárosi ügyvéd irodáját. T. egyike az ország legnevesebb védőinek, a háború alatt sok katonai bűnperben szerepelt. Sokoldalú és védői sikereiben gazdag ügyvédi gyakorlata mellett a jogirodalomban is élénk tevékenységet fejt ki. Napi- és szaklapokba számos cikket, tanulmányt és sok önálló jogi munkát írt. Főbb művei: *A végrehajtási novella magyarázata* (1908); *Az új adótörvények magyarázata* (1909); *Az új polgári perrendtartás magyarázata* (1911); *A sajtótörvény (1914:XIV. t.-c.) magyarázata*; *A esküdtbíróságok előtti eljárás és a semmisségi panaszokra vonatkozó törvény magyarázata (1914:XIII. t.-c.)*; *Az új jövedéki büntetőjog és eljárás magyarázata* (1928). Írt azonfelül számos kisebb jogi monográfiát.

**Törtelli Lajos**, ev. lelkész, szül. Tápiószentmárton, 1883 jún. 29. Középkiskoláit a pozsonyi evangélikus líceumban, teológiai tanulmányait a pozsonyi Teológiai Akadémián és a göttingeni egyetemen végezte. 1908 óta Cegléd ev. egyházának s.-lelkésze, 1915 óta rendes lelkésze. Mint százados tábori lelkész a háborúban önkéntes frontszolgálatra jelentkezett és a II. o. ezüst *Piis meritis* érdemrendet és a Signum Laudist kapta meg a kardokkal. Keresztülvitte, hogy az olasz fronton a Doberdó mögött a katonák számára protestáns templom épüljön, amelynek felszerelését a saját költségén fedezte. A háború tartamaára papi földjeinek összes jövedelméről egyházi jótékonycélra lemondott. Irodalmi munkásságot is fejtett ki, lapokat alapított. Több lapnak és folyóiratnak munkatársa. Bányakerületi egyházi jegyző. A város közéletének tevékeny tagja. A helybeli egyesületekben mint díszelnök és elnök önzetlenül fáradozik. Az ifjúságnak és az arra ráutaltaknak hathatós pártfogója. Több ízben volt érettségi kormányképviselő. Városi képviselőtestületi tag.

**Tóttössy** Miklós, rk. plébános, szül. Osztrólua 1881 dec. 5. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a wieni Pázmány-intézet növendéke, az egyetem teológiai karának hallgatója volt. és hittudományi doktorátust nyert. 1904. pappá szentelték és mint segédlelkész működött. 1906. mint hit-tanár Bpestre került. 1923. középsőferencvárosi plébánossá választották. Egyházmegyei könyvvizsgáló, a *Pázmány-Egyesület* tagja. A II. o. Vöröskereszt érdemrendjének tulajdonosa. Pápai kamarás.

**Trak** Géza, polgármester, szül. Püspök-ladány, 1877 júl. 16. Középiskoláit és a jogakadémiát Nagyváradon végezte. Állam- és jogtudori államvizsgát tett. Tanulmányainak befejezése után 1902. Nyíregyházán városi gyakornok lett. Ugyanezen évben aljegyzővé, 1908. tanácsnokká nevezték ki. A háború alatt a város kat. ügyosztályának főnöke volt. Szolgálatának elismerésül a polg. és katonai emlékéremmel tüntették ki. 1917. Egerbe került, ahol 1919-ig főjegyző és 1924-ig mint h. polgármester működött. 1924. polgármesterré választották. A város kulturális és gazdasági fejlődése nevéhez fűződik. Az *Önkéntes Tűzoltó-Egylet*, az *Egri Zeneegylet* elnöke, a *Dobó István* sportegylet pedig díszelnökévé választotta. Ezenkívül számos társadalmi és kultúregyesület alapítója és vezetője. A hevesmegyei és egri bortermelés és ennek értékesítése körül hasznos tevékenységet fejt ki.

**Trautmann** Henrik, egyetemi ny. r. tanár, szül. Stájerlak, 1868 júl. 8. A bpesti műegyetemen tanult. A bpesti Kereskedelmi Akadémiának eleinte tanára, majd igazgatója volt. 1923. a felső keresk. iskolák főigazgatója, 1926. a közgazdasági egyetemen az üzemtechnika ny. r. tanára lett. Fontosabb önálló munkái: *Kereskedelmi ismeretek*, *Kereskedelmi könyvitel*, *A könyvitel tan-könyve*, *Folyószámlák*, *Ipari könyviteltan*.

**Traeger** Ernő, min. tan., szül. Pinkafő, 1887 okt. 27. Jogi tanulmányait a bpesti és kolozsvári egyetemeken végezte. Doktori oklevelének megszerzése után közhivatali szolgálatba lépett és a bécsi közös pénzügyminisztériumban teljesített szolgálatot, majd az osztrák miniszterelnökség titkára lett. 1920. mint a magyar kormány képviselője, tagja volt a magyar-osztrák határmegállapító-bizottságnak és működésének eredményeképpen 10 községet csatoltak vissza Magyarországhoz. 1926. a gyorsírási ügyek kormánybiztosává nevezték ki, mely minőségében lehetővé tette az egységes magyar gyorsírás megvalósulását.

**Trikál** József, pápai prelátus, egyet. tanár, szül. Balassagyarmat, 1873 dec. 15. Esztergomban végezte a középiskolát, majd Bécsben teológiai, Bpsten, Lipcsében, Löwenben és Párisban pedig filozófiai tanulmányokat folytatott. Mindkét szakon dokto-

rátust szerzett. 1914. a bpesti egyetemre teológiai tanárrá nevezték ki. 1925 óta pápai prelátus. Értékes filozófiai munkásságot fejt ki, különösen a keresztény bölcelet köréből. Művei: *Duns Scotus voluntarizmusa*, *A keresztény bölcelet akaratelméletének kifejlődése a XV. századig*, *Bölceleti impresszionizmus*, *William James bölcelete*, *Bevezető a középkori keresztény bölceletbe*, *Egység felé*, *A bölcelkedő Shakespeare*, *A lélek teremtő tevékenysége*, *Természetbölcelet*, *A gondolkodás művészete*, *Einstein elmélete bölceleti szempontból* és *A daytoni majom-pőr*. Számos cikke jelent meg folyóiratokban.

**Trócsányi** Zoltán, író, szül. 1886. Középiskolai tanulmányainak befejezése után egyet. hallgató lett, majd a *Magy. Tud. Akadémiának* könyvtártszti állását foglalta el. Később megvált hivatalától és teljesen irodalmi törekvéseinek szentelte életét. Az orosz írók fordításával, valamint azok népszerűsítésével jelentős érdemeket szerzett. Két közismert műve a *Dosztojevszkij* és *Mereszkovszkij* breviáriumok kiváló helyet foglalnak el e műfaj irodalmában. Számos hézagpótló irodalomtörténeti és a könyvkultúrával foglalkozó cikket írt. Önálló művei: *A régi magyar irodalom breviáriuma Gyöngyösiig*, *Magyar régiségek és furcsaságok*. Írásait a bel- és külföldi folyóiratok közlik.

**Trompler** Béla, rendőrkapitány, a közgazgatási osztály előadója, szül. Besztercebánya, 1890 szept. 1. Tanulmányait Besztercebányán, az egyetemet pedig Bpsten végezte, ahol államtudományi államvizsgát tett. Tanulmányainak elvégzése után előbb közgazgatási gyakornok volt Zólyom vármegyében, azután szolgabíróvá választották és mint tb. főszolgabíró a megszállás következtében menekülni volt kénytelen. 1919. lépett a rendőrség kötelékébe. 1928 óta a közgazgatási osztályon működik.

**Tscheik** Gusztáv, a Duna-Száva-Adria Vasúttársaság igazg.-helyettese, szül. Nagykanizsán, 1878 máj. 18. Gimnáziumi tanulmányait u. i. végezte. 1896. a Duna-Száva-Adria Vasúttársaság szolgálatába lépett. Többévi működés után az üzletigazgatóságba rendelték. Közben elvégezte a közgazdaságtudományi egyetemet és megszerezte a közgazda-oklevelet. Többévi működése után megbízták a kereskedelmi osztály díjazási hivatalának vezetésével, majd 1928. ennek az osztálynak vezetőjévé nevezték ki. Egyike legismertebb vasúti szakértőinknek.

**Tsuk** Imre. r.-t. igazg., szül. Bpest, 1888 ápr. 14. Középiskoláit Bpsten végezte. 1913. a budapesti *Corso-Mozgó* igazgatója lett és ugyanakkor a *Star Filmkereskedelmi és Filmgyár r.-t.* kötelékébe lépett, ahol jelenleg mint igazgató működik. T. jelentős szerepet tölt be a magyar filmszakmában. A *Filmkölcsonzó Vállalatok* és a *Mozgóképzemengedélyesek Orsz. Egyesületének* választm., a *Magyar Filmklubnak* alapító és igazg. tagja.

**Tuba János**, kir. közjegyző, szül. Komárom, 1877 aug. 29. Középiskoláit és egyet. tanulmányait Bpesten végezte. Tanulmányainak befejezése után a győri tvszéknél, majd a bpesti büntető törvszéknél teljesített szolgálatot. Egyideig Tatán működött mint ügyvéd és 1911 óta Komáromban és Pakson, mint közjegyző fejt ki értékes közhivatli tevékenységet. Jogi cikkei a helyi lapokban jelennek meg.

**Tunner Károly**, leányliceumi igazgató, szül. Bpest, 1865 szept. 15. Középiskoláit Késmárkon végezte, majd Bpesten előbb gyógyszerészi, majd középisk. tanári oklevelet és bölcsészeti diplomát szerzett. Később hosszabb külföldi tanulmányok után a vegyvizsgáló állomások vezetésére képesítő vegyész oklevelet is megszerzte. Tanári pályáját a székesfővárosi főreáliskolán kezdte meg. Ugyanitt a földművelésügyi miniszter megbízásából megalapította a *Székesfejérvári és Fejérmegyei Vegyvizsgáló Intézetet*, amelynek évekig vezetője volt. 1917 óta a szombathelyi leánygimnázium igazgatója. 1919. négyévfolyamos felsőkereskedelmi leányiskolai tagozatot is szervezett, amelynek igazgatását szintén T. látta el, a különálló női felsőkereskedelmi iskola felállításáig. Számos természettudományi, kémiai és pedagógiai tanulmánya jelent meg. Önálló műve: *Kémia a háztartásban*. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium tankönyvbíráló bizottságának tagja. Ezenkívül számos pedagógiai és társadalmi egyesület élén tevékenykedik.

**Turáky Dezső** (vitéz), kir. járásbírószági elnök, szül. Tápiszentmártonban, 1891 május 17. Középisk. tanulmányait Pozsonyban végezte, jogi és államtudori oklevelét a budapesti egyetemen szerezte. Először az ipolysági kir. tvszéknél volt joggyakornok. A háborút főhadnagyi rangban a harctéren küzdötte végig. Több hadikitüntetés tulajdonosa. 1918. az újpesti kir. járásbírósnál, majd a pestvidéki kir. tvszéknél és a budapesti kir. ítélőtáblánál működött. 1922. az ócsai királyi járásbíróshoz neveztetett ki. 1923. a bpesti kir. büntetőtvszékhez, 1924. a bpesti kir. tvszékhez helyeztetett át, 1926. pedig a bpesti kir. ítélőtáblához tanácsjegyzői szolgálatra rendelték be. 1928. a nagykáta kir. járásbíróshoz elnökévé nevezték ki.

**Turán Géza**, orvos, szül. 1883 jún. 20. Középiskoláinak elvégzése után a bpesti tud. egyetemen orvosi tanulmányokat folytatott. Orvosi oklevelének megszerzése után egészségtanári, közgazdász, műtőorvosi, tisztiorvosi és törvényeszi orvosi képesítést nyert. A háború alatt mint csapatorvos harctéri szolgálatot teljesített és két Signum Laudissal tüntették ki. A dr. Pápay-féle szérumtermelő r.-t. alapítója és igazgató-főorvosa. A bakteriológia, szerológia és biológia köréből számos önálló munkája jelent meg. A hazai és külföldi szaklapok állandó munka-

társa. Az *Orvostudományi Szemle* szerkesztőbizottságának tagja. A *Magyar Orvos* c. lap főmunkatársa. A *M. Kir. Orvosegyesület*, a *Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Egyesületének* tagja.

**Turesányi Gyula**, hírlapíró, szül. Bpest, 1901 nov. 7. Középiskolai tanulmányait a fővárosban végezte, majd több hetilap munkatársa lett. 1920. lépett a Pesti Napló kötelekébe, amelynek rendőri rovatát vezeti. A rendőri szakirodalom ismert munkáca. A *modern bűnözés* címen kétkötetes munkája jelent meg a legkiválóbb kriminalisták közreműködése mellett.

**Turczér János**, felsőkeresk. isk. igazg., szül. Németpróna, 1872 febr. 29. Középiskoláit Nyitrán, egyet. tanulmányait Bpesten végezte. A tanári oklevél megszerzése után különböző vidéki városokban működött, majd 1912. Túróczenmártonban igazgató lett. 1927—1923. több vidéki kereskedelmi iskola igazgatója volt és 1923 óta a szombathelyi áll. női felsőkereskedelmi iskola élén fejt ki értékes pedagógiai munkát. A pedagógiai szaklapokban jelentős irodalmi munkásságot fejt ki.

**Turi Béla**, író, országgyűlési képviselő, szül. Esztergom, 1875. Középiskolái elvégzése után a bpesti egyetem hittudományi előadásait hallgatta. 1898. pappá szentelték, majd a nagyszombati főgimnázium tanára lett. 1902. az *Alkotmány* politikai cikkírója és 1919. felelős szerkesztője volt. 1919. a *Nemzeti Újság* felelős, majd főszerkesztői állását vállalta. 1924. kinevezték esztergomi kanonokká. Azóta a *Nemzeti Újság* főmunkatársa. Az *Orsz. Pázmány Péter-Egyesületnek* alelnökévé, majd díszelnökévé választották. Politikai működése 1919. kezdődött, amikor a keresztény nemzeti egyesülés programjával Alsólendván képviselővé választották. 1926. az öttevényi kerület képviselője lett, amelyet ma is képvisel a keresztény gazdasági és szociális párt programjával. Széleskörű társadalmi és irodalmi munkát fejt ki. Kiadott művei: 1848. *XX. t.-c., Elrendeli-e az 1848. III. t.-c. a parlamenti kormányt? A háború belülről nézve, Széchenyi nagy magyar szatirája, Az ifjú Széchenyi és a Kosuth-Andrássy probléma.* A Szent István-Akadémia rendes tagja, a Pátria-Klub alelnöke és számos kat. egyesület vezetőségében foglal helyet.

**Tury Gyula**, festőművész, szül. Cegléd, 1866 júl. 14. Középiskoláit Bpesten, a Festészeti Akadémiát Bécsben végezte. 1890. a *Hazatérő kispap* c. képével lépett először a nyilvánosság elé, majd utána a *Műcsarnok* állandó kiállítója lett. Nevezetes kompozíciói: *Szent István várkapolna oltárképe. Szt Zsigmond, Szent Gellért, Magyarok zarándoklása Velencébe* *Gellért ereklyéihez, Szegedi forradalmi templom oltárképe.* A Szépművészeti Múzeumban levő tájképei: *Fiumara,*

Via Carlotte, Fenyves erdő. Portrék: *Id. Szinyei, Takács Sándor, Vargha Gyula, Barabás Miklós.* Számos egyházi festménye részessült kiállításokban. Művészete konzervatív klasszikus irányú, gazdag színezéssel. Portréiban az angol, kompozícióiban az olasz, tájképeiben a holland iskolát követője. Művészi értékelésével a hazai folyóiratok foglalkoztak és Mikszáth Kálmán *Kontra pagát-ültető* c. képéről cikket írt a *Vármegye-mulat* címen.

**Tury József**, r.-t. vezérigazgató, szül. Felsőbánya (Szatmár m.), 1864 dec. 13. A miskolci városi közfürdő vezetését (1893.) vette át, melyet csakhamar felvirágoztatott és európai nivóra emelt. Élénk tevékenységet fejtett ki a városfejlesztési és kulturális mozgalmakban. Tanulmányútjai során bejárta egész Európát és gazdag tapasztalatait Miskolc fejlesztése terén értékesítette. A város a vízművek építésénél különösen sokat köszönhet szaktudásának. A helyi tűzoltó- és mentőegyesület munkájában több, mint három évtizede résztvesz. Mint tűzoltóparancsnok több, mint ezer tüzeset elhárításánál vett részt és számos emberéletet mentett meg. A megelőző tűzrendészet kiépítésével, úgyszólván, kipusztította a tüzeseteket. A miskolci Avastető kertesítése, a kilátótorony és a siklópálya felépítése, turistaszálló létesítése fűződik nevéhez. Számos vállalatban, társadalmi és kulturális egyesületben visel vezető tisztséget. Több kitüntetés tulajdonosa.

**Túry Zoltán** (nagyzegei), közigazgatási bíró, orsz.-gyűl. pótképv. szül. Dunavarsány, 1874 máj. 6. Jogi tanulmányainak befejezése után pénzügyi szolgálatba lépett, majd 1912. a közig. bírósághoz nyert beosztást, ahol 1921. bíróvá nevezték ki. Főképen a pénzügyi jog körébe vágó kérdésekben tette ismertté nevét és szakirodalmi téren is nagy munkásságot fejtett ki. 1926. az egységes párt listáján a budai kerület orsz.-gyűl. képviselője lett. T. szerkeszti az *Adó- és Illetékügyi Szemle* c. folyóiratot. A magyar adóreformokról *Új adótörvények* címmel több könyvet adott ki.

**Tutz György**, rendi házfőnök, szül. Németrona, 1880. Középiskoláit Nagyszombatban, teológiai tanulmányait Grácban végezte. Pappá szentelése után 1918-ig mint hitoktató és misszióspap Grácban működött, ahol aligazgató, majd igazgató lett. 1918. mint a lazarista misszió igazgató-házfőnöke Bpestre került. 1923 óta rövid megszakítással a rend piliscsabai házának igazgatója és házfőnöke. Külföldön számos missziós-

utat tett. Nevéhez fűződik a Szent Vince hitbuzgalmi folyóirat létesítése, amelynek belső munkatársa.

**Tuzsok Tibor** (polyáni), okl. gépészmérnök, műegyetemi adjunktus, szül. Selmecbánya, 1896 jan. 8. Középiskoláit és műegyetemi tanulmányait Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után bevonult katonai szolgálattételre. Mint a 12. nehéz tüzérezred tart. hadnagya teljesített harctéri szolgálatot. Kitüntetései: Signum Laudis, bronz vitézségi érem és a Károly-csapatkereszt. 1922. mérnöki diplomát szerzett a bpesti műegyetemen. Ugyanez évben műegyetemi tanársegéd lett. 1924. a Ganz Villamossági r.-t. szolgálatába lépett. 1928. a műegyetemi gépelemek tanszékének adjunktusává nevezték ki. Szakértője volt a ferencvárosi kikötőépítkezésnek és a Légügyi Hivatalnak. Adjunktusi tevékenysége mellett magángyakorlatot is folytat. Mérnöki szaklapok állandó cikkírója, a *Technika* c. mérnöki lap szerkesztője.

**Türr Ervin**, államr. tanácsos, a preventív csoport vezetője, szül. Temesvár, 1889 jan. 3. Tanulmányait Bpsten végezte és 1912. államtud. doktor lett. Jelenleg több társadalmi, sportegyesület és a R. A. C. választm. tagja. Különböző szaklapokban számos rendőri vonatkozású cikkeket írt, ezenkívül figyelemreméltó szépirodalmi tevékenységet fejt ki. 1909. lépett rendőri pályára. 1924. kapta meg a tanácsosi kinevezését. Először a főkapitányság közigazgatási, majd az útlevel és bűnügyi osztályában, azután a VI., illetve az V. ker. rendőrkapitányságon működött, mint rendőrbíró. A főkapitányság bűnügyi osztályán teljesített szolgálatot, majd az idegenellenőrző hivatalának vezetője volt 1926-ig, amelyet tulajdonképpen T. szervezett meg. A tanácsköztársaság ideje alatt menekülni volt kénytelen, de a határnál a vörösrőség elfogta. T. résztvett a Dornády-féle ellenforradalmi akcióban.

**Tyrnauer Samu**, r.-t. igazg. szül. Kassa, 1871 jan. 18. Középiskoláit szülővárosában, a keresk. akadémia egyéves szaktanfolyamát Bécsben végezte. Tanulmányainak befejezése és több évi gyakorlati működés után a *Felsőmagyarországi Tkptár-t* alapította meg Kassán, ahol rövidesen igazgatóvá nevezték ki. 1905-ben ezt az alapítását a M. Áll. Hitelbank főkjára alakította át és ennek főnöke lett; 1911 óta, mint a *Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségének* eleinte mint igazgatóhelyettes, majd igazgató és 1924 óta ügy. igazgatója fejt ki értékes közgazdasági tevékenységet. Erdemeinek elismerésül a magy. kir. gazdasági főtanácsosi címmel tüntették ki.